

(20) 22 ліпеня 1992 г.

Цана 80 кап.

Віноўнікі жабрацкага стану людзей знаходзяцца ў парламентах, дзе большасць дэпутацкіх мейсцаў належыць былой наменклатуры КПСС

ПАЛІТЫЧНАЯ ЗАЯВА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЯ РАДА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПАРТЫЙ ДЫ РУХАЎ МЕСТА ВІЦЕБСКА

Штодня пагаршаецца і без таго складаны палітычны й гаспадарчы стан у Рэспубліцы Беларусь і іншых краінах СНД. Скарачаецца вытворчасць, мацнее хаос у грашова-фінансавай сістэме, абвастраюцца міжнацыянальныя канфлікты, быццам лавіна расце злачыннасць, узрастае адчайнае супраціўленне сілаў мінулага, якія не жадаюць зменаў. Апагеям правакаванага супрацьстаяння з'явіліся маскоўскія падзеі вакол тэлеасяродка «Астанкіна».

Кансультацыйная Рада дэмакратычных партый ды рухаў места Віцебска, прааналізаваўшы сітуацыю, што склалася ў рэспубліцы і ў найбліжэйшым замежжы, лічыць патрэбным заявіць наступнае:

Заканадаўчымі і выканаўчымі органамі не прымаюцца і не ажыццяўляюцца рашэнні, якія змяняюць базісныя эканамічныя дачыненні, г. зн. адносіны ўласнасці. Аднак былая наменклатура КПСС здолела стварыць дзеля сябе заканадаўчую аснову, з дапамогай каторай яна кладзе ва ўласныя кішэні дый кішэні сваіх крэўных вялізныя багацці. У выніку непазбежна бяднее большыня народа. Падобна на тое, што тыя, хто інспіруе пагромы Астанкінскага тэлецэнтра гэтаксама аказаліся матэрыяльна «абдзеленымі».

Але ж віноўнікі жабрацкага стану людзей знаходзяцца не ў тэлецэнтрах, а ў парламентах, дзе большасць дэпутацкіх мейсцаў належыць былой наменклатуры КПСС. Яна свядома адхіляецца ад прыняцця рэфарматарскіх законаў.

Так, Вярхоўны Савет Беларусі не прымае закон аб прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці. Адрозна ж быў адвергнуты прапанаваны апазіцыяй БНФ праект Закона аб барацьбе з карупцыяй і злачыннасцю. Няма Закона аб беспрацоўных, настойліва адмаўляецца права ўласнасці на зямлю. Не прымаюцца і іншыя найважнейшыя законы.

Чырвона-карычневая выдатна разумеюць, што на чарговых выбарах у Вярхоўны Савет выбаршчыкі адмовяць ім у даверы. Вось і спяшаюцца яны распачаць новую грамадзянскую вайну і такім чынам захаваць уладу над народам.

Кансультацыйная Рада дэмакратычных партый ды рухаў места лічыць, што мы падыходзім да той рысы, калі ад кожнага выбаршчыка будзе залежыць, куды пойдзе наша рэспубліка:

да стварэння ўласнага незалежнага цывілізаванага гаспадарства ў еўрапейскім доме ці вернецца да будовы ілюзорнага камуністычнага грамадства з ГУЛАГам за калючым дротам і за жалезным занавесам ад усяго свету.

Давайце ўсе спрэчныя пытанні вырашаць годнымі дэмакратычнымі метадамі. З гэтае прычыны датэрміновыя выбары Вярхоўнага Савета—цывілізаванае выйсце з палітычнага тупіка.

Мы працавітыя, мы ўмеем гаварыць ды дамаўляцца. Мы маем права на годнае жыццё. І няхай ідэя нацыянальнага адраджэння дапаможа нам у гэтым.

Кансультацыйная Рада дэмакратычных партый ды рухаў места Віцебска.

Алесь МАЗУР

Парадоксы жыцця

Як усё ў жыцці нетрывала,
Нібы той павуцінкі ніць.
І спагяднасці, шчырасці мала,
Што душа ад зняверу баліць.
І вась я не такі ўжо храбры,
Асцярожны, нібы ў ледастаў...
Хто быў ворагам—стаў маім сябрам,
Хто быў сябрам—той ворагам стаў...

І мне горка, і мне балюча
Ад такіх парадоксаў жыцця.
Толькі вась не прымаю рашуча
Ні маны, ні згрызот, ні ныцця...

Нібы Богам наканавана
Распазнаць, дзе натура, дзе грим,
Ратаваць душу ад заганаў,
Каб трывалае штосьці стварыць.

Адкрыліся вочы, пасвятлела ў галаве

Па ініцыятыве раённай суполкі БНФ адбылася сустрэча Народных дэпутатаў Рэспублікі з жыхарамі Докшыц.

У сустрэчы ўдзельнічалі З. Пазыняк, С. Панкоў, У. Новікаў, а таксама намеснік старшыні Сойма БНФ Ю. Хадыка і сакратар В. Івашкевіч.

Народны дэпутат С. Панкоў ахарактарызаваў сучаснае становішча ў Рэспубліцы, расказаў аб прычынах негатыўных з'яваў у жыцці Беларусі, падкрэсліў сувязь кіраўнікоў улады розных узроўняў паміж сабою і падтрымку імі адзін аднаго. Дайшло да таго, што дэпутаты, злоўжываючы за руку за крадзеж ці махінацыю, не могуць прыцягнуцца да адказнасці, бо мяйсцовыя Саветы не даюць на гэта згоды. А дзейнічаюць яны так таму, што ўсюды, аж да самага верху, адчуваюць падтрымку. Таму і скаргі выбаршчыкаў, накіраваныя ў любыя інстанцыі, застаюцца без рэагавання. І толькі аднаго баяцца сучасныя кіраўнікі—рэферэндума. Яны ведаюць, што рэферэндум паложыць канец іхняму кіраванню.

Народны дэпутат З. Пазыняк ахарактарызаваў палітычнае становішча ў Вярхоўным Савеце, дзе перавагу ўзяла партыйна-наменклатурная большасць. Працаваць яна не здольна, затое блакіруе ўсе сур'ёзныя прапановы і па-гэтаму топчацца на мейсцы.

Падрабязна гаварыў З. Пазыняк і аб эканамічнай дзейнасці нашага ўраду, як цягнецца ў абозе за Расею, таму заўсёды спазняецца з прыняццём жыццёва важных рашэнняў. Затое ён стараецца запэўніць нас, што толькі з Расеяй мы зможам выжыць, а без яе прападем, бо

мы такія бедныя. Але ж, сказаў З. Пазыняк, ёсць доказы вучоных, што Беларусь мае дастаткова і прыродных выкапняў і матэрыяльных рэсурсаў, каб існаваць самастойна. Шмат гаварыў З. Пазыняк і аб неабходнасці культурнага адраджэння беларусаў як нацыі. Без гэтага мы не зможам рухацца далей і будзем заставацца ў залежнасці ад Расеі і іншых краін.

Прафесар Ю. Хадыка расказаў аб сапраўдных мэтах і задачах Беларускага народнага фронту і аб тым брудзе, які вылівала і вылівае на БНФ камуністычная прэса.

Народны дэпутат Рэспублікі ад Докшыцкага раёна І. М. Новікаў выказаў свае адмоўныя адносіны да рэферэндума і расказаў аб поспехах кіруемага ім калгаса «Зара камунізму».

На сустрэчы выступілі і жыхары Докшыц. Яны гаварылі аб мяйсцовых праблемах, аб сваіх асабістых бедах.

Тры гадзіны працягвалася сустрэча, і ўвесь час не аслаблялася ўвага прысутных, а іх было больш за трыста.

Выходзячы з залы, прысутныя казалі: «Добра, што прыехалі такія дэпутаты. Яны адкрылі нам вочы на многае. Ды й у галаве пасвятлела. Больш бы такіх сустрэч.»

І. ФУРСЕВІЧ.

Докшыцы.

На заметку избирателям

ДАЖЕ НЕ ПОЖУРИЛИ ТИХОНА ИВАНОВИЧА

На днях заместитель председателя областного Совета народных депутатов Тихон Иванович Мисуну как будто бы держал ответ перед членами двух комиссий облсовета (по демократизации, гласности и правопорядку и мандатной) за тот рождественский подарок стоимостью 16822 рубля, который он преподнёс своему сыну накануне 1992 года: новенький трактор «МТЗ-80».

Т. Мисуну убеждал собравшихся, что вся его сознательная жизнь отдана партии и народу, что он тоже живой человек и ничто человеческое ему не чуждо. Сын имеет земельный надел 0,15 га.

Потом стали один за одним выступать члены комиссий. Народные избранники пытались почему-то отыскать «смягчающие» обстоятельства, дабы оправдать Мисуну.

В конце концов кто-то предложил создать льготный список лиц для приобретения дефицитных товаров

и вносить в этот список, разумеемся, не измученных очередями женщин, пенсионеров и других рядовых граждан, а... начальников различных рангов в случае перевода их на другую работу или ухода на пенсию. Очевидно, в благодарность за то коммунистическое изобилие, которое они создавали за годы советской власти.

Данное обсуждение не удовлетворило народного депутата Ю. Лавренова. Он предложил передать материалы, связанные с действиями Т. Мисуну, на рассмотрение очередной сессии областного совета.

Тихон Иванович тут же заметил, что это повторение 1937 года, когда батька нес ответственность за сына, а сын за отца.

Иронических улыбок у членов комиссий по поводу этого высказывания не последовало. Остались невозмутимыми их лица и после того, как заместитель председателя областного Со-

вета высказал свои подозрения по поводу соучастия председателя комиссии по развитию науки, народного образования и культуры областного совета народных депутатов директора СШ № 40 Ю. Лавренова в преступной «группе»...

Предложение Юрия Александровича не прошло. Никто из членов комиссий не поднял за него руки. Решили ограничиться обсуждением вопроса о подаренном тракторе на заседании президиума областного Совета.

Б. ХУДЯКОВ.

Р. С. Состоялась встреча представителей демократических партий и движений города Витебска с начальником УВД облисполкома А. Клещенко.

Алексей Филиппович пояснил, что никакой информации о каких-то связях Ю. Лавренова с преступными группами управление внутренних дел облисполкома не располагает.

Свая вайсковая гісторыя

У нас свая вайсковая гісторыя. Чужынцы ж вынішчалі памяць пра нашу славу. І ўхвалялі, шанавалі забойцаў беларусаў і іхняе волі. І ў чарговую 582 гадаві-

ну найважнейшае старажытнае падзеі для славянства і балтаў—Грундвальскае бітвы—Віцебская рада БНФ здзіла акцыю інфармацыйнага пратэсту супраць сучаснае

назвы вуліцы Суворова. Прозвішча крывавага душыцеля незалежнасці паўстання беларусаў не мусіць быць усялялена на нашай зямлі—такія ідэя гэтага выступлення.

Ю. СЦЯПАНАЎ.

Хто баіцца рэферэндуму?

На старонках газет, асабліва раённых, дасюль ідуць гара-чыя спрэчкі: «Быць ці не быць рэферэндуму?» Большая частка выступленняў—супраць яго. Аргументы вядомыя: «коней на пераправе не мяняюць», «няма каго выбіраць». «Да ўлады дарвуцца дэмакраты, а камуністаў і працоўных не дапусцяць» і г. д. Пагадзіцца з тым, што гэта сапраўды—«голас народа» было б памылковым, бо пішуць аб гэтым у асноўным пенсіянеры.

Але справа нават не ў гэтым, здзіўляе другое. Тыя, хто ставяць пытанне—«быць ці не быць», пэўна не чыталі Закона аб рэферэндуме. А ў ім жа сказана: калі ініцыятыўная група выканала патрабаванні Закона, гэта значыць сабрала 350000 подпісаў, рэферэндум павінен праводзіцца. У даным выпадку сабрала больш за 400000 подпісаў аб неабходнасці правядзення рэферэндуму. Прычым умовы былі суровыя: і пашпарт патрабавалі, і прапіску, і подпіс старшыні выканкама павінен быць асабістым, а не шматлікім факсіміль, якім калісьці зацвярджалі Ганаровыя граматы даволі высокіх «камаў», ды і дасюль зацвярджаюць розныя выканкамаўскія дакументы. Патрабаванні Закона выкананы. Значыць і Закон павінен выконвацца. Бо як жа Вярхоўнаму Савету не выканаць Закон, які ён сам прыняў год назад? Што скажучь тыя 400000 (ды і не толькі яны), што падпісалі гэтае патрабаванне? Ды і міжнародную грамадскую думку сёння трэба ўлічваць.

Але чаму гэта так шмат людзей выступае супраць рэ-

ферэндуму, у тым ліку і ў Вярхоўным Савета? Няўжо ўсе яны робяць гэта толькі з-за любові да народа? Але ж мы добра ведаем, як праходзілі выбары ў Вярхоўны Савет і хто туды трапіў. Бачылі, і не раз, як працуе Вярхоўны Савет. Хто і сапраўды працуе, хто чытае газету, хто драмае, каго ж зусім не бывае. Ведаем, якія мяккія крэслы ў намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета, які там буфет. А калі дадуць сюды яшчэ добрую другую зарплату і шмат розных прывілеяў, то можна зразумець, што толькі дзівак добраахвотна адмовіцца ад усяго гэтага, добра ведаючы, што ў наступны раз туды не трапіш.

Супраць рэферэндуму і дэпутаты ніжэйшых рангаў. Яны бяруць прыклад са сваіх «вышэйшых» калегаў. А паводзяць сябе шчэ горш. Ну сапраўды, дзе, у якой краіне ва ўстановах улады працуюць людзі, якіх трэба судзіць? А ў нашых Саветах такія ёсць, запытайце пра гэта Генеральнага пракурора. І судзіць іх ніяк не могуць, бо сябры іх у Саветах не даюць на гэта згоды. Такого нават пры камуністычнай уладзе не было. Тады несумленнага чалавека, хоць на пэўны час, а знімали з пасады. А цяпер—нічога. Кіруе, дык як жа можна добраахвотна адмовіцца ад «кар'еры»? Не зацікаўлены ў рэферэндуме і розныя дзяякі ад «цэнавай эканомікі», сярод якіх нямала былых партакратаў! Цяпер ім самая спрыяльная пара для лоўлі рыбы ў каламутнай вадзе.

Хорам выступаюць супраць рэферэндуму і «простыя тру-

женики»—пенсіянеры. Адны з іх спадзяюцца, што сучасным дэпутатам у Вярхоўным Савета з аб'яднання «Беларусь» удалася павярнуць кола гісторыі назад, другія проста не могуць успрымаць усё новае, што адбываецца цяпер, і іх палохае невядомая будучыня.

Шмат хто сцвярджае, што няма, маўляў, у нас і людзей, з каго можна б выбраць новы Вярхоўны Савет. Але ж сапраўды мы так збяднелыя разумам, што ва ўсёй Рэспубліцы не знойдзем сотню людзей для працы ў парламенце? І ў сучасным Вярхоўным Савета ёсць людзі, якія і могуць, і працуюць сумленна. І сярод народа знойдуцца такія, і сярод камуністаў, і сярод дэмакратаў, і сярод беспартыйных. Бо членства ў той ці іншай партыі тут ролі не адыгрывае. Гэта толькі раней лічылася, што, калі ты камуніст, то «и ум, и честь, и совесть», хаця ўсе мы ведалі, што гэта не так. І сапраўды, хто возьмецца параўноўваць гэта наогул. Напрыклад, заслугі перад літаратурай і народам былога камуніста Ніла Гілевіча і беспартыйнага Васіля Быкава. А сярод сучаснай апазіцыі ў парламенце і наогул не можа быць людзей несумленных. Усе яны ходзяць пад пастаяннымі «прамянямі» былых партакратаў і кожны іх крок кантралюе. Іншая справа, што ў парламенце непатрэбны ні даяркі—пеяры, ні трактарысты-машыністы, ні ўрачы і інжынеры, ні «ганаровыя генералы». Усе яны ўжо былі і іх кіраванне мы добра ведаем. Нам у парламенце патрэбны спецыялісты. І такія знойдуцца.

Таму і не трэба нас палохаць рэферэндумам. І рэферэндум патрэбны змены ў Вярхоўным Савета (ды і ў «ніжэйшых» Саветах) неабходны. Без іх мы будзем таптацца на месцы, а магчыма і спаўзаць у балота.

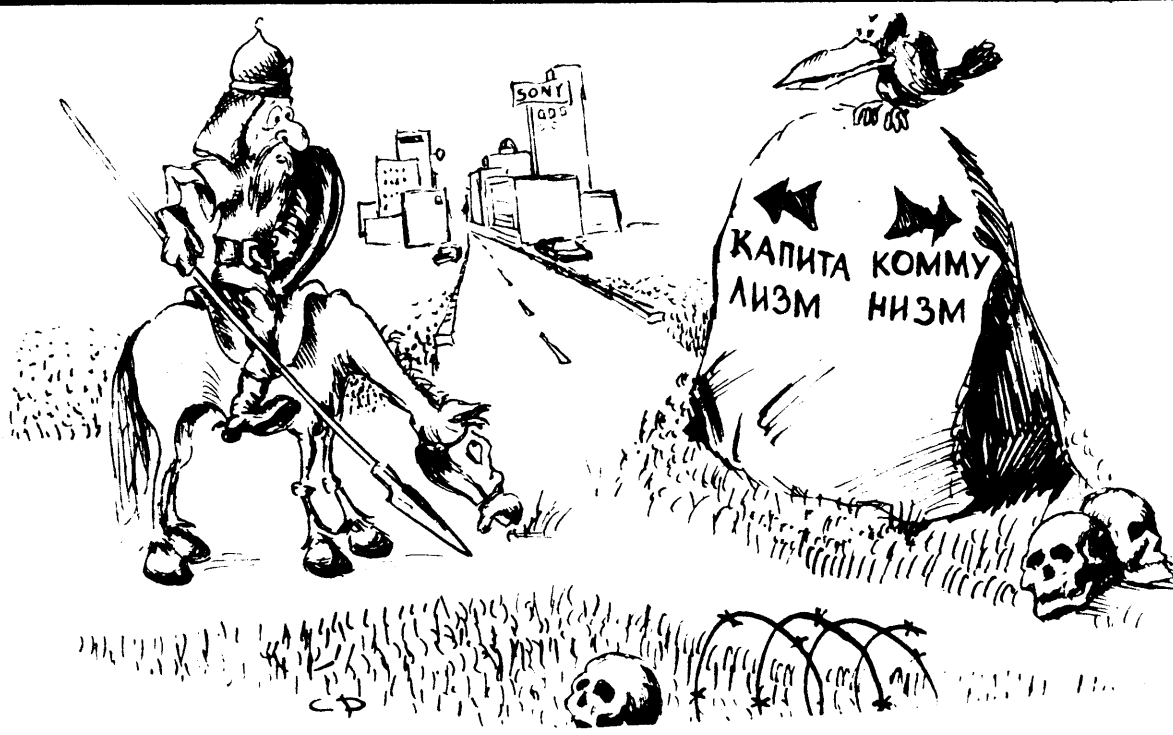
І. ФУРСЕВІЧ.

Докшыцы.

Выстава «Кругаварот»

У Віцебскім абласным навукова-метадычным цэнтры адкрылася выстава «Кругаварот», прымеркаваная да 110-й гадавіны народзіну песняроў беларускіх Я. Купалы і Я. Коласа. Экспазіцыя, складзеная з прац народных умельцаў, прадстаўляе гадавы абег, кола жыцця беларуса ў асноўных абрадавых святах і штодзённай сялянскай рабоце.

Ю. СЦЯПАНАЎ.

Пісьма нашых чытацель

Защитим от необошевизма наше будущее!

Взяться за перо меня вынудило то обстоятельство, что в подшивках витебской периодики, просмотренных мною, я не нашел ни слова о самой обездоленной категории людей — жертвах политрепрессий. И поэтому решил обратиться в газету.

Нас—оставшихся в живых и доживших до сегодняшнего дня—доля процента. А если быть более точным—тысячная доля процента по отношению к населению городов, таких как Витебск, Гомель, Минск...

В Минске, Гомеле, Бобруйске, Бресте созданы и функционируют ассоциации жертв политических репрессий. Они объединились в Белорусскую ассоциацию и избрали своих Президента и Вице-Президента. Ими стали профессор Георгий Васильевич Штыхов, работающий в Белорусской АН и Владимир Иванович Адамушко—молодой энергичный кандидат наук, работник архивного управления при Белорусской академии. В Витебске такой ассоциации нет. Своим опытом Гомельская ассоциация щедро поделится, окажет нужную помощь, но начните и вы святое дело, люди добрые, витебляне.

Зарегистрировавшись и получив статус юридического лица, открыв счет в банке, мы обратились к ряду малых предприятий и предпринимателей города и области, и они оказали нам денежную помощь.

Выделили средства и исполкомы областного и городского советов и перечислили их на наш банковский счет. Для проведения наших собраний Советский райисполком предоставляет нам свой конференц-зал, оказывает помощь и содействие. А сессия горсовета приняла решение, по которому приравняла нас по льготам к категории инвалидов войны.

Из наших денежных средств мы оказываем помощь членам ассоциации. Нам оказывается гуманитарная помощь.

Но мы не только просители и иждивенцы. Проводим большую работу по защите прав реабилитированных, оказываем конкретную помощь, когда нарушается законодательство, ущемляются права людей. Например, некоторые ретивые председатели колхозов не желают вернуть изъятое при репрессиях в натуре, а предлагают заменить это, с позволения сказать «компенсацией» в три—пять тысяч рублей. Что они стоят сейчас эти пять тысяч?

Обязательно хочу дать разъяснение о компенсации в 160 рублей за каждый месяц отсидки.

Мы от этой подачки отказались и поставили этот вопрос перед уважаемыми С. С. Шушкевичем и В. Ф. Кебичем, перед Президентом и парламентом России на международной конференции «Сопротивление в ГУЛАГе» в Москве. Белорусский Верховный Совет пообещал рассмотреть этот вопрос на сессии и применить индексацию к тем 160 рублям относительно сегодняшнего курса рубля. Нам обещают. А вот дачу Дементею, которую сожгли умышленно, как утверждают «правоохранительные органы», приняли решение построить заново за наш с вами, уважаемые граждане Республики Беларусь, счет. Это же самый «бедный» человек нашей республики, как Рыжков в России. Впрочем, заметьте: оба Николай Ивановича в таком почете не за дела свои, а за должност. А дела их нам известны: ничего эти государственные мужи не сделали, чтобы спасти

[Окончание на 6-й стр.]

Каму выгадна абвастрэнне?

Мінулым летам прыхільнікі «сацыялістычнага выбару» і адзінага Саюза запалохалі народ голадам. Ім гэта было неабходна, каб апраўдаць увядзенне надзвычайнага становішча. Завяршэннем іх намаганняў быў няўдалы пачат.

Голад не наступіў: далі зямлю. Праўда, далі няшмат і не ўсім жадаючым. Але нават гэтага было дастаткова, каб толькі на Віцебшчыне не статак буйной рагатай жывёлы на асабістых падворках павялічыўся больш як на 10 тысяч.

Сёння голад, відаць, можа наступіць толькі тады, калі адбяруць усё, што далі, а калгаснікаў прыб'юць, як некалі Хрыста на крыж, цвікамі да калгасаў, што развальваюцца на вачах.

Але тыя, хто імкнецца павярнуць усё зноў назад, шукаюць іншыя аргументы. Зараз імі сталі беспрацоўе, якое насюваецца як снежны ком, ды падзенне жыццёвага ўзроўню асноўнай часткі насельніцтва.

Адсутнасць у кіруючых колах цэльнай канцэпцыі да пераходу к рынку, супярэчлівасць рыначным адносінам прымаемых Вярхоўным Саветам Беларусі законаў, незацікаўленасць мясцовых органаў кіравання ў правядзенні рэформаў прывялі да тупіка як у сельскай гаспадарцы, так і ў прамысловасці.

А тут яшчэ штучнае, па загаду зверху, павышэнне цэнаў пры пануючым дзяржаўным сектары ў эканоміцы і адсутнасці законаў рынкавага характару яшчэ больш

абвастрыла становішча.

Зніжэнне жыццёвага ўзроўню пры манопольнасці вытворчасці зрабіла незапатрабаванай рынкам нават неабходную грамадству прадукцыю.

У выніку ўсяго гэтага непазбежна зніжаюцца аб'ёмы вытворчасці, узнікае пагроза беспрацоўя.

Змарнаваных у пошуках працы людзей лёгка спакусіць на патрабаванне да вяртання ў мінулае, да аднаўлення Саюза, да ўвядзення «моцнай рукі». Ну, хто лепш, як не партыя камуністаў, маючая ў гэтым вопыт, можа выканаць ролю гэтай рукі? Становіцца адразу бачным, каму выгадна абвастрэнне становішча, хто марудзіць і не прымае рынкавыя законы ў Вярхоўным Савета, а калі і прымае, як гэта здарылася з законам аб прыватызацыі жылля, дык не на карысць большасці насельніцтва.

Кіраўніцтва Беларусі не імкнецца да ўсталявання сваёй дзяржаўнасці. Большасць з яго толькі робіць выгляд, што клапаціцца аб гэтым. А некаторыя адкрыта кажуць, што прызнаць дзяржаўнасць Беларусі вымусяці Вярхоўны Савет абставіны. Большасць яго складу сёння, калі змяняцца варункі, гатовы аднаўляць Саюз, адбудоўваць ваенна-прамысловы комплекс.

Толькі ці рэальна гэта?

Адну Малдову ў СНД зацягнуць па-сапраўднаму чаго варта! А каб аднавіць старую сістэму, каб яна працавала, як раней, неабходна будзе вярнуць За-

каўказзе, Прыбалтыку, Украіну, усталяваць сацыялістычны лад ва Усходняй Еўропе, нават прыдзецца адарваць кавалак у Германіі.

Відаць, лепей і надзейней упарадкаваць свой дом—Беларусь. На сёння такія ўмовы існуюць. Больш як 440 тысяч жыхароў Беларусі патрабуюць правядзення рэферэндуму аб недаверы Вярхоўнаму Савету. Гэтыя патрабаванні прызнаны законнымі, і ён будзе праведзены.

Пры станоўчых выніках рэферэндуму паследуюць новыя выбары Вярхоўнага Савета на аснове новага, больш дэмакратычнага закона аб выбарах.

Ёсць магчымасць гэты непрацаздольны Савет замяніць на такі, які зможа стварыць Урад Народнага Даверу, дазволіць замяніць мясцовыя ўлады, абраць незалежныя, а не вызначаныя некалі партыйнымі органамі, суды. І ўсё гэта цывілізаваным шляхам і ў бліжэйшы тэрмін.

А пакуль гэта ж не зроблена, пакуль адсутнічае канцэпцыя пераходу да рынку, адсутнічаюць законы, напаяныя гэтую канцэпцыю, адсутнічае ўлада, здольная гэта рэалізаваць, каб пазбегнуць масавага беспрацоўя, абвастрэння становішча, няма іншага выйсця, як патрабаваць ад Урада Рэспублікі, адміністрацыі дзяржаўных прадпрыемстваў і ўстановаў не праводзіць звышненні, выкліканыя скарачэннем вытворчасці.

У. ПЛЕШЧАНКА.

Дзве публікацыі на адну тэму

СХОД РАБОЧЫХ, ЦІ ПЛЕНУМ ГАРКАМА ПКБ?

Кіраўнікі зноў утвораных адноўленых арганізацый пракамуністычнага накірунку ДСПС ПКБ і іх папярэднікі, якія на Беларусі на сёння ў падаўляючай большасці ва ўладзе, добра разумеюць, што рэферэндум непазбежны, а за ім новыя выбары. Але ж адкрыта з камуністычнымі ідэямі ды такімі назвамі палітычных арганізацый да народа не пойдзеш і выбары не выйграеш.

Гаму яны і пачынаюць ствараць падпарадкаваныя ім, але ад імя рабочых, ад імя прафсаюзаў арганізацыі. Гыхтуюць ад іх звароты да грамадзян, патрабаванні да

ўладаў, робіцца імітацыя нібыта ўсё гэта ідзе ад шырокага кола грамадзян. Яны канстатуюць нязгоду ў грамадстве і надыходзячы крах у эканоміцы, які стварылі не хто іншыя, якіх папалечнікі былія камуністы, бо ўлада сёння ў іх, не прапануючы нічога канструктыўнага дзеля паляпшэння становішча, акрамя вяртання ў недалёка мінулае, аднаўлення камандна-адміністрацыйнай сістэмы і ваенна-прамысловага комплексу.

Прыкладам хлусні і дэзынфармацыі, спробай выкарыстаць імя рабочых, было правядзенне 30 чэрвеня, як

напрэдадні аб'яўлена канферэнцыі рабочых прадстаўнікоў працоўных калектываў і прафсаюзных арганізацый, якая пад націскам склаўшыхся абставін была па ходу пераіменавана ў сход, бо на канферэнцыю прадстаўнікі павінны абірацца ў калектывах, а гэтага, вядома, арганізатары рабіць і не збіраліся.

Падрыхтоўку канферэнцыі, спіс выступаючых, патрабаванні ажыццявілі не «міфічны» аргкамітэт рабочых, а нядаўна створаны гаркам ПКБ з дапамогай некаторых кіраўнікоў прафсаюзаў, такіх, як Зоя Крот ды старшыня прафкама завода «Мегам»

Юры Піскуноў.

Прэзідыум, рэдакцыйная камісія, амаль усё выступаючыя былі ад іх. Не прадугледжанай арганізатарамі думкі не кажучы ўжо пра іншадумства, там месца не было. Слова не давалі. Патрабавалася не думка рабочых, не яны самі, а іх імя. І кантынгент быў падобраны ў асноўным вэтэранскі. І ахова была (аж два нарады АМАП!), як некалі пры правядзенні партыйных форумаў. І гарадскія з абласнымі ўлады прысутнічалі. А вось рабочых амаль не было.

Аб чым жа казалі выступаючыя, вядома, каму гэта бы-

ло дазволена?

Ні аб дзікай праватызацыі, якую праводзяць улады ў адсутнасці законаў, ні аб няўхасна набліжаючымся скарачэнні рабочых месцаў у вытворчасці, дзе ў першую чаргу павінна скарачацца адміністрацыйна-кіраўнічы апарат, а не тыя, хто вырабляе прадукцыю, гаворка не йшла.

У асноўным выказваліся аб жыда-масонскім заговары, аб змовы з ЦРУ дэмакратаў па разбурэнню СССР, аб нейспрыманні дзяржаўнасці Беларусі, яе сімвалікі, аб адмове аб беларусізацыі грамадскага жыцця. Увогуле большасць выступленняў нагадвала прамовы на мітынг пры асады чырвона-карычневых «Астанкіна» ў Маскве. Ды і не дзіўна—выступалі ж удзельнікі таго штурму і асады. Няўжо 75 гадоў ім было мала, а нас гэты тэрмін нічому не навучыў?

П. УЛАДЗІМІРАЎ.

Давайце разбяромся

КАКАЯ ПЕРЕПРАВА—ТАКИЕ И КОНИ

Совсем недавно разговаривал с одним люмпеном—рабочим.

—Скоро народ возьмется за вилы, достанется партократам и демократам,— воинственно произнес он.

—Ну, первым, очевидно, за 74 года «светлого будущего», а вторым за что?—спросил я.

—Захватили власть и развалили страну,—последовал ответ. Причем, сей оркул вещал от имени всего гегемона.

Хорошо, что не вешать собираются, хотя и в обещанном мало приятного. Есть над чем подумать.

Можно было бы не обращать внимания на бредовые кликушества моего оппонента, если бы не катастрофическое положение в промышленности.

Разрыв хозяйственных связей, отсутствие материалов и комплектующих изделий, дефицит наличных денег для выплаты зарплаты, переход на неполную рабочую неделю—вот далеко неполный перечень возникших проблем.

Не случайно на проходившей недавно встрече руководителей промышленных предприятий подготовили и направили свои предложения правительству и потребовали принятия экстренных мер.

Как видим, обстановка накаляется, пружина сжимается до предела.

И надо же, как раз в это время находятся охотники поиграть на нервах рабочих. «Радетели» пролетариата начинают громче всех голосить. Дескать, демократы довели народ до ручки.

Ну что ж, давайте разберемся.

После августовского путча часть партийного аппарата, те кто пошустрей и у кого была голова на плечах не для того, чтобы пыжиковую шапку носить, подались в бизнес. Не обошлось без лакомого кусочка партийной собственности.

Ребята, этих уже бывших членов КПСС никаким калачом в «развитой социализм» не заманишь. Да и интересы бывшей правящей, как говорится, им теперь до лампоч-

ки. Появилась собственная мечта жить красиво, иметь свое дело. И в этом, разумеется, ничего нет плохого.

Другая же часть партократов и им подобных не получила своей доли от партийного пирога, оказалась обделенной, а значит и обиделась. Эти люди стояли подалеже от номенклатурного корыта. Вот им и хочется сейчас вернуться на круги своя, а чего доброго—выбиться в первые роли.

Так что же? Выведем зубами свое (как им кажется)? Подойдем поближе к столу и получим доступ к незаработанному пирогу? А для этого нужна реальная власть. О ней и мечтает кое-кто из тех, у которых имеются дипломы об окончании ВПШ. В этом учебном заведении, как и в той же Академии общественных наук при ЦК КПСС знакомили с широким арсеналом партийного строительства. Это ничего, что не получился главный фокус КПСС: построение социализма с человеческим лицом (оказывается социализм многолик) в одной отдельно взятой стране.

В запасниках сегодня имеются и другие фокусы. Можно сказать целый набор всевозможных хитростей и уловок.

Фокус первый: Все основные претенденты на власть пока находятся в тени. И не случайно. Люди помнят, кто и на какой ступени номенклатурной лестницы стоял. Убедить народ в разительном перевоплощении зубастого волка в добрую бабушку—пустая затея. А притупить бдительность избирателей, то бишь нас с вами, крайне необходимо. Поэтому любители загребать жар чужими руками и здесь находят выход.

На политическую авансцену вытаскивается пестрая марионеточная публика. Кого тут только нет!

Это элитные рабочие, которые ранее кимарили в президиумах съездов, пленумов, партактивов в качестве свадебных генералов. Это им в партийных кабинетах помогали выполнять пятилетку за два года, писали речи,

вешали на грудь орден или медаль.

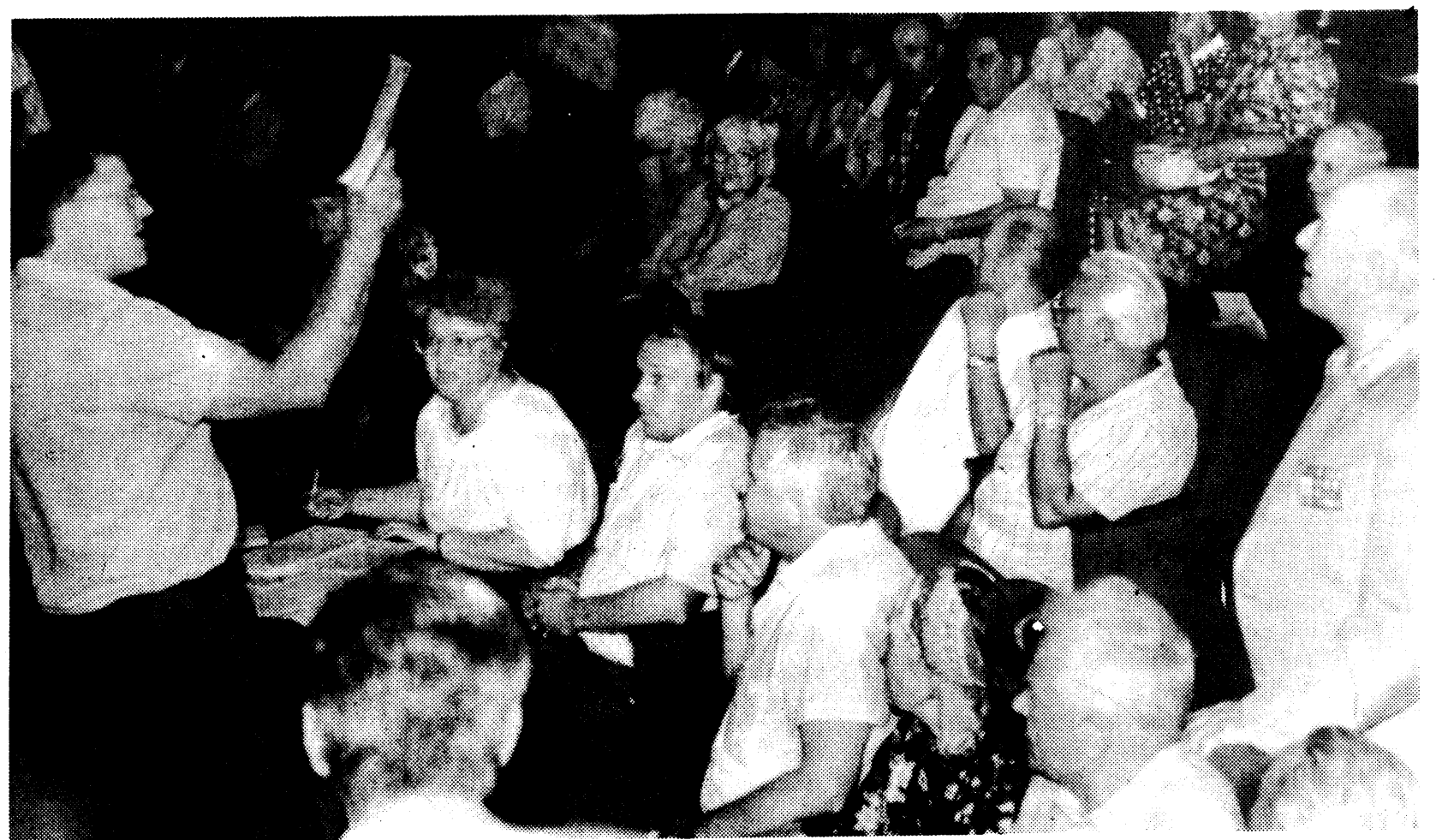
Это и небольшая часть ветеранов из бывшей номенклатурной обоймы, получающая подачки от прокоммунистических мифических организаций.

Это все те, кто горит желанием не создавать материальные ценности, а их распределять.

Это, наконец, и те, кто с пионерского возраста одурманен тоталитарной пропагандой и искренне заблуждается, верит в социализм.

Все эти борцы за наше славное прошлое активно выступают на митингах, собраниях, слетах, зачастую не догадываясь какую роль им отводят реальные организаторы этих акций. «Режиссеры» как правило не высказываются, располагаются в гуще зевак, подалеже от объективов фото- и телекамер. Они внимательно следят за последовательностью совершаемых действий в разыгрываемом ими «спектакле».

Таким образом делается попытка создать видимость рабочего движения. Цель очевидна: проникнуть в рабочую среду и оседлать эту реальную, но пока социально пассивную силу. Ведь КПСС всегда считала себя партией рабочего класса.

30 июня 1992 г. ДК и Т профсоюзов.

Сценарий схода нарушен: выступает демократ В. Плещенко.

только этим можно объяснить торпедирование многих прогрессивных законов в Верховном Совете.

Вот Вам и власть у демократов! И вот здесь в самый раз показывать фокус третий: нас начинают вполне серьезно убеждать в том, что номенклатурные депутаты—это лжекоммунисты, предатели социализма и коммунистическую идею, не оправдали доверие избирателей. Более того, внушается мысль, что безвольное большинство идет на поводу у депутатской группы БНФ. Этим фактором пытаются объяснить принятие законов о белорусском языке, национальной символике, ратификацию Беловежского соглашения трех славянских государств и т. д.

Оказывается, для политических целей все средства хороши. Можно даже и на своих коллег—единомышленников по КПСС навести тень на плетень.

Если нынешние народные депутаты, из бывшей партийной обоймы тоже плохие, то кто же допустил такой серьезный промах? Какая партия все годы занималась подбором, расстановкой и воспитанием кадров? Неужели

(Окончание на 7-й стр.).

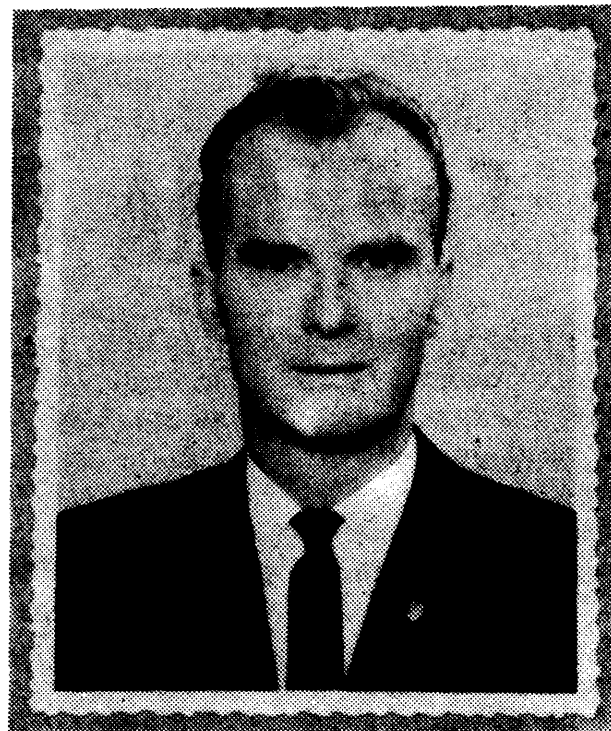

Нам пішуць з замежжа

Нарыс аб беларусах у Аўстраліі

Алесь Алехнік у 1970 годзе.

Як безпасрэдны рэзультат цяжкага варожага паняволення і трагічных падзей на Беларусі падчас 2-ай Сусветнай вайны, па заканчэнню канфлікту ў Еўропе ў 1945-м годзе ў Заходняй частцы Еўропы апынулася вялікая і Нацыянальна-сведамая Беларуская эміграцыя, якая, нягледзячы на неспрыяльныя ўсё яшчэ для беларусаў палітычныя абставіны, пачала адразу гатавацца ў сваіх беларускіх асяродках. І былі вялікія надзеі што гэтая, у параўнанні з папярэднімі эміграцыямі найбольшая і найлепшэй арганізаваная, будзе сапраўды вялікай сілай у змаганні за вызваленне свайго паняволенняга народу...

Апынуўшыся на чужыне, беларусы адразу і з вялікім болей адчулі катастрофальную адсутнасць сапраўднай веды пра Беларусь і пабачылі, што нават у блізкіх па адлегласці краінах Заходняй Еўропы пра Беларусь амаль-што нічога сапраўднага не зналі ды, пад уплывам варожага прапаганды, часта нават не хацелі беларусаў знаць і прызнаваць іх за асобную нацыю... У 1956-м годзе адбыўся адзін эпізод, які ярка даказвае тыя труднасці, якія напаткалі беларусаў на эміграцыі. Здарылася наступнае.

У лясар, які знаходзіўся ў 100 км ад г. Мюнхена ў Баварыі, дзе жылі прыблізна 1000 беларусаў (пераважна палешукоў), з невялікай дабаўкай украінцаў ды палякаў, прыехаў адзін паляк (магчыма амерыканец польскага паходжання) і публічна заявіў: «Няма жодных беларусаў, ані жодных украінцаў, ёсць толькі палякі і расейцы, і такімі трэба запісвацца падчас надыходзячай рэгістрацыі». Паўстала даволі вялікая паніка сярод людзей: што і як рабіць? Каб не дазволіць ворагам канчаткова дэмаралізаваць беларусаў, Грыгор Алехнік з сваім малодшым братам, Алесам, першымі пайшлі на перапіску-рэгістрацыю і на запітанне: «Якая нацыянальнасць?» напісалі «Беларусы!». А на пытанне: «Чаму не хочаце ехаць дамоў у Савецкі Саюз?» — адказалі: «Тады паедзем на Беларусь, калі яна будзе вольная!».

За Алехнікамі пайшлі ўсе другія жыхары лясар. Аднак помста палякаў за такую адвагу палешукоў была натыхмястова і лютая!!! Нічога нікому не сказаўшы і зфальшаваўшы дакументы ў галоўным бюро перапіскі, усю сям'ю Алехнікаў і некалькі другіх (тых, якія першымі пайшлі за імі ды таксама запісаліся беларусамі) выкінулі з лясар пад апекай Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў і закінулі іх у лясар нямецкіх уцекачоў. Пасля ўдалося выкрыць зробленую фальшывасць. І Алехнікам, і ўсім ім аб'явілі, што яны павінны вярнуцца ў лясары перамяшчэння вайной асобаў пад апекай ААН.

Пасля гэтага адбыўся канчатковы падзел людзей па нацыянальнасці і ўсе тыя беларусы-палешукі, якія былі сведкамі гэтага нахабнага намагання некаторых з нашых суседзяў забараніць беларусам права быць беларусамі, нават у г. званым вольным Сьвеце, пераехалі жыць у Беларускія лясары, дзе вельмі шырока разбудоваліся школы, Беларускія тэатры, арганізацыі моладзі і дзе над імі горда развіваўся ў паветры Бел-Чырвоныя-Белы сцяг...

Тады, і нават у цяперашнія часы, людзі часта пытаюцца і пытаюцца: «Чаму нас, беларусаў, так мала знаюць і чаму пра нас так мала пішуць?»

Галоўныя прычыны гэтаму ёсць наступныя: **Доўгавыкае паняволенне Беларусі:** Пасля таго, як Масква канчаткова акупавала Беларусь у 1939-м годзе, і асабліва пасля таго, як выдаў **Асобы Дэкрат** у 1940-м годзе, забараняючы нават успамінаць ды ўжываць слова «Беларусь» і пераіменавалі Беларусь у частку «Северо-Западного Края», ніхто ў сьвеце нічога сапраўднага пра Беларусь не чуў. А калі і чуў, дык толькі з вуснаў ворагаў, што «Белая Русь» ёсць толькі адміністрацыйнай часткай Расіі і г. д. Поўная адсутнасць якой-коліся супрацьдзейнасці з боку паняволенняга беларускага народу дазволіла гэтай маскоўскай прапагандзе глыбока ўкараніцца па сьвеце і, як рэзультат, у сведамасці палітычна-ўрадавых дзяржаў розных краін сьвету Беларусь, як асобная нацыя, перастала існаваць...

Вялікай перашкодай да правільнага разуменьня Беларусі на Захадзе быў, таксама папярэны Масквой, пераклад слова «Беларусь» на чужаземскія мовы як «Уайт Рашша», або як «Белая Расея», замест правільнага і старажытнага перакладу як «Уайтрусэнія», або на латынскай мове «Альбарутэнія». Гэты фальш, што тычыцца самога назву на чужаземскіх мовах, быў яшчэ болей скамплікатаваны ў разуменьні чужынцаў, калі падчас Расейскай грамадзянскай вайны былі «чырвоныя» і «белыя» расейцы і ў разуменьні чужынцаў беларусы былі расейцы — «белагвардзейцы»!!!

Савецкія амбасады — гнёзды расейшчыны... Савецкія Пасольствы, хаця намінальна рэпрэзэнтуючы ўсе народы, пражываючы ў Савецкім Саюзе, фактычна і ў сапраўднасці адыгрывалі ролю традыцыйнага расейскага імперыялізму. Усе працаўнікі Савецкіх амбасад у вольным сьвеце намагаліся зрабіць уражанне, што Савецкі Саюз фактычна ёсць Расейя і што ў Савецкім Саюзе жывуць «расейскія людзі». Доказам, як глыбока ўкаранілася варожага прапаганда, што Савецкі Саюз ёсць «Рашша», можа нават служыць і той эпізод, які здарыўся ў Аўстраліі ў верасні 1989 г., калі на ТВ-станцыі № 9, падчас адной папулярнай праграмы было пытанне: «У якой краіне знаходзіцца вялікі горад — Мінск? Адказ быў даны: у Расіі. Гэты адказ быў адобраны судзьдзёй праграмы, абавязкам якога было запэўніць, каб адказы былі правільнымі... Галоўны Сакратар Беларускага Аб'яднання Аўстраліі зрабіў пратэст, вельмі інфармуючы, што Мінск ёсць сталіцай Беларусі, якая ўваходзіць у склад Аб'яднаных Нацыяў як незалежная краіна.

У адказе Сп. А. Алехніку судзьдзя праграмы стараўся даказаць, што ўжо ёсць агульнапрыняты называць Савецкі Саюз Расейя. Сп. Алесь Алехнік яму напісаў наступнае: «Згодна Вашага разуменьня, жыдоў можна было называць «нямецкімі нацыстамі» толькі таму, што яны жылі пад нямецкай няволяй».

Бяздзейнасць Місы БССР пры ААН... На вялікі жаль, адзінае на Захадзе, гэтак зваанае прадстаўніцтва Беларусі пры Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў у Нью-Ёрку, ніколі не выступіла ў абарону сапраўдных праў Беларускага народу і толькі выконвала функцыі «расейскіх папугаў» і, як рэзультат такой «дзейнасці», аўтарытэт Місы БССР пры Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў быў ніжэй НУЛІ!!!

Усе выступы гэтых фальш-прадстаўнікоў абмяжоўваліся выключна да паўтарання таго, што ўжо было сказанае маскоўска-савецкім амбасадарам пры ААН. Гэтыя псэўда-беларускія дэлегаты ніколі не выступілі за сапраўдную Незалежнасць Беларусі, падшыльдай якой яны сядзелі ў ААН, і ніколі не пратэставалі супраць маскоўскай палітыкі русыфікацыі і гэнэцыду на Беларусі. Былі Міністр Замежных Спраў Аўстраліі Лорд Кэйсы аднойчы сказаў прадстаўніку Беларускага Аб'яднання наступнае: «Галасы Беларусі і Украіны былі падараваныя Сталіну Захадам за змаганне з нацызмам і фактычна з'яўляюцца дадатковымі галасамі Расіі беларускія ды ўкраінскія дэлегаты заўсёды галасуюць так, як ім загадваюць расейцы». Лорд Кэйсы таксама выказаў думку, што ў будучыні магчыма будучы зроблены спробы выкінуць дэлегаты БССР і УССР з ААН. Аднак ён поўнасьцю пагадзіўся з прадстаўніком Беларускага Аб'яднання, што Беларусь, як гістарычны народ, мае права быць Незалежнай і ўваходзіць у Арганізацыю Аб'яднаных Нацыяў як поўнапраўная сяброўка сусветнай сямейкі вольных народаў.

Нягледзячы на ўсе напатканыя перашкоды, беларусы на Захадзе адразу прыступілі да працы па ўсьведамленьні сьвету пра Беларусь

АЛЕСЬ ПАД

і былі сапраўды вялікія надзеі, што гэтая нацыянальна-сведамая эміграцыя зможа развясці густасасеяную ворагамі прапаганду па сьвеце, што «Беларусі не было, няма і быць ня можа» ды падгатуе глебу да хутэйшага вызвалення. Але ж раптоўна і неспадзявана для аўтара гэтага агляду і для большыні Беларускай эміграцыі на Захадзе, паўстаў:

Раскол Беларускай Эміграцыі. Замест пільна патрэбнай еднасці для змагання за самое жыццё Беларусі, раптоўна і неспадзявана пачалося абліванне брудам адных беларускіх дзяржаў другімі, ды пачалі публічна выказвацца закіды, што тыя ці іншыя беларускія грамадскія дзеячы на Беларусі падчас нямецкай акупацыі былі «нямецкімі калябарантамі», нягледзячы на тое, што ўсе беларускія нацыянальныя дзеячы на эміграцыі бралі актыўны ўдзел у працы па аднаўленьні зруйнаванага Беларускага нацыянальнага жыцця падчас нямецкай акупацыі, і ўсім ім, праф. Р. Астроўскаму, гэн. Ф. Кушалю, Сабалеўскаму, Станкевічам, Рагулям, Шчорсам, Кандыбовічам, Віцьбічам, Сяднёвым, Кавылям ды Равенскім і ўсім другім, належыцца ШчыРАЕ БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯКУЮ!!! На эміграцыі была шырока разпаўсюджана пагаворка, якая кажа, што: «Няма нічога болей вартаснага ў жыцці як СВАБОДА. І няма нічога болей панотна-ганаровага як ЗМАГАНЬНЕ ЗА СВАЮ СВАБОДУ». І паняволеная, выбіваная ворагамі ды, фактычна, паміраючая МАЦІ-БЕЛАРУСЬ вымагала і патрабавала ад усіх сваіх дзетак неадкладнай і ахвярнай дзейнасці па ўзмацненню нацыянальнай сведамасці Беларускага народу — ды каб хаця часткова аднавіць праявы Беларускага дзяржаўнага жыцця...

На думку аўтара, заданнем кожнага Беларускага Патрыёта, нягледзячы на месца пражывання, дзяржаўнага прыналежання і палітычнага пераканання, ёсць — **ВЫКАРЫСТОЎАЦЬ КОЖНАГА ВОРАГА І УСЕ ПАДЗЕІ НА КАРЫСЦЬ ВЫЗВАЛЕННЯ БЕЛАРУСІ!!!**

З прабегам часу беларуская эміграцыя канчаткова разбілася на варожыя адзін да другога групы. Адна з палітычных груп нават паставіла за мэту зноў Беларусь на «Крыві» і пачала выдаваць свае часопісы пад гэтым, нікому невядомым, нацыянальным назвам. Адным з першых такіх, незразумелых у той час для аўтара артыкулу, часопісав быў часопіс «Крывічанскіх Скаўтаў» у 1946-м годзе... Аўтар гэтага артыкулу ня быў і ня ёсць супраць таго, каб Парлямэнт Беларусі дакладна перагледзеў назву «Беларусь», асабліва міжнародны пераклад гэтага назву. Але як-жа некалькі сотняў людзей, пражываючых па-за межамі краіны, могуць легальна замяніць назву краіны, над якой яны ня маюць жоднага кантролю??? Ворагі, няма сумніву, моцна цешыліся з гэтых непаладкаў сярод Беларускай эміграцыі. Чужынцы пасмейваліся ды называлі яго доказам «нацыянальнай недаспеласці». Сапраўды гэты эпізод у жыцці Беларускай эміграцыі мог бы быць «вялікім жартам», каб ён не прынес Беларускай нацыянальна-вызвольнай справе такой вялікай шкоды.

Нягледзячы на разкол, адказныя асобы сярод Беларускай інтэлігенцыі на эміграцыі пачалі арганізоўваць дзейнасць з мэтай як найхейрэшага ўсьведамлення сьвету пра Беларусь і атрымання ад краін вольнага сьвету, прынамсі маральнай, дапамогі ў змаганні за вызваленне Беларусі. Гэта моцна занепакоіла тых «апанэнтаў» незалеж-

насці Беларусі, якія таксама намагаліся на Захадзе і якія таксама намагаліся заганяць або спаралізаваць вызвольную дзейнасць Беларускай эміграцыі і, як вынік, адбылося:

Падпісанне Дагавору «Непрадрашэнства». Расейскія «белыя» эмігранцкія арганізацыі былі моцна занепакоенымі нацыянальна-сведамай эміграцыяй з паняволеных у г. зв. «Савецкім Саюзе» краінаў. Базаваны ў Злучаных Штатах Амэрыкі «Комитет Освобождения Народов России» пачаў шукаць сярод Беларускай, украінскай і другіх нацыянальных эмігранцкіх арганізацый тых, якія згэдзіліся-бы (за грошы) адлажыць справу Незалежнасці сваім краінам на вырашэнне «Усерасейскаму Парлямэнту» ў Маскве пасля зьнішчэння камунізму. Гэты, на думку аўтара, вельмі шкодны і варожы для Беларусі, акт званы пазней як «Акт Непрадрашэнства», быў адразу і поўнасьцю адкінуты Прэзідэнтам Беларускай Цэнтральнай Рады праф. Р. Астроўскім і таксама кіраўніцтвам Арганізацыі Украінскіх Нацыяналістаў. Аднак знайшліся і такія «тожы беларусы» (як іх называлі расейскія арганізацыі), якія падпісалі гэты дагавор — за што яны атрымалі амерыканскія даляры (Юдавыя «арэбранікі») і мелі нават нахабства называць свой крок «мудрай палітыкай»... Аўтар гэтага

Паход Беларускай групы падчас антыкамуністычнай міжнароднай дэманстрацыі ў 1967 годзе

апісу ўважаў тагды, і заўсёды будзе ўважаць падпісанне «Акту Непрадрашэнства» з расейцамі як вельмі шкоднае для Беларускай вызвольнай справы — бо як-жа сапраўдны Беларус-Патрыёт можа прадаць лёс свайго народу на вырашэнне тым, ад каго Беларусь хоча вызваліцца!!!

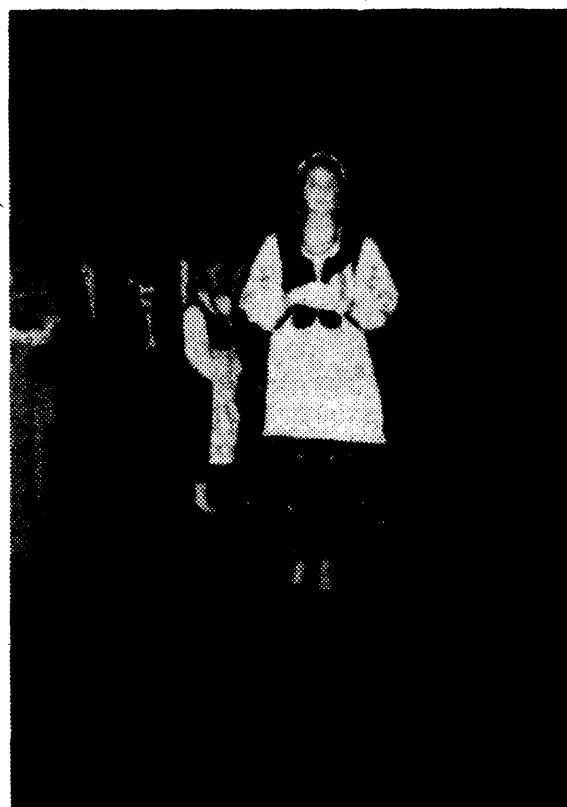
У 1949—1950-х гадах пачаўся пераезд Беларускай эміграцыі ў Заходняй Еўропе ў розныя заморскія краіны, пераважна ў Злучаныя Штаты Амэрыкі, Канаду, Англію ды Аўстралію на сталае жыццё. Так Беларуска «перамешчаная вайной асоба» знайшла сабе пастаянны прытулак ды пачалі арганізоўваць так сваё асабістае жыццё і культурную ды палітычную дзейнасць...

Беларускія Эмігранты ў Аўстраліі Эміграцыя беларусаў у гэтую, магчыма найдалейшую ад Беларусі, краіну пачалася ў 1948-м годзе, калі спачатку невялікая колькасць самотных хлопцаў і дзяўчат, а пасля і цэлыя сям'і пачалі прыезжаць у галоўныя гарады, у якіх яны пераважна і засталіся на сталае жыццё...

Што тычыцца веды пра Беларусь, дык у Аўстраліі панавала яшчэ большая яе адсутнасць, ніж у Еўропе, і прыходзілася выдаваць вялікія высілки, каб паясніць (не заўсёды з поспехам), што Беларусь ёсць асобная і багатая гісторыя і культурнай нацыя... Баручы пад увагу гэтую амаль-што татальную адсутнасць веды пра Беларусь, магчыма няма нічога дзіўнага ў тым, што вялікая частка прыехаўшых у Аўстралію беларусаў не мела дастаткова нацыянальнай сведамасці і адвагі, каб супрацьстаяць гэтым труднасцям. І вельмі шмат беларусаў проста «апападалі» і доўгі час не прызнаваліся, што яны беларусы.

Вось такое «сцэнарыё» спаткала эмігрантаў па прыездзе ў гэтую вялікую і багатую натуральнымі рэсурсамі кантэнт-краіну. Па прыездзе ў Аўстралію адразу адчулася вялікая патрэба свайго згуртавання, і ў кастрычніку 1950 г. у г. Сідней было арганізаванае Беларускае Аб'яднанне Аўстраліі з галоўнымі аддзеламі ў г. Сідней і ў г. Мэльбурн, з сядзібай Галоўнай Управы ў г. Сідней.

На вялікі жаль, пасляваенны падзел Беларускай эміграцыі ў Еўропе скоро паўстаў і сярод беларусаў Аўстраліі. Рэзультатам было

Соня Марчэнка ідзе на прывітанне губернатара штату Новы Паўднёвы Уэльс падчас міжнароднага вечара ў 1958 годзе

БЕЛ-ЧЫРВОНА-БЕЛЫМ

тое, што даўжэйшы час арганізацыя існавала толькі на паперы і карыснай для грамадзянскай дзейнасці не праводзілася і дайшло нават і да таго, што беларусы неахвотна прыходзілі на свае нацыянальныя Свята-ваньні. Такая сумная сітуацыя панавала ў Сіднэі аж да паловы 1953-га году, калі туды прыехаў на сталае жыццё Сп. Алесь Алехнік. Ён адразу пераймаў становішча Сакратара Беларускага Аб'яднання Аўстраліі, паставіў занябаную поўнасьцю да гэтага часу справу вонкавай рэпрэзэнтацыі і ўсьведамленьня аўстралійскіх урадавых і палітычных лідараў пра Беларусь на 1-ы нумар прыарытэту...

У скорым часе былі навазаныя добрыя дачыненні з арганізацыямі другіх нацыянальна-насьцяў: палякамі, літоўцамі, мадзярамі, славакамі, баўгарамі, харватамі і др. Пачалі быць наладжаныя міжнародныя дэманстрацыйна-паходы эмігрантаў з паняволеных камуністамі краінаў па г. Сіднэі і, пазней, па Канбэры... Прыемна было бачыць, як невялікая беларуская група, амаль-што заўсёды складаючыся з Апанаса і Алесь Алехнік, Міхася і Рэні Зуяў, бацькоў і ўсёй сямейкі Уладзіміра Пацко, Мікалая Пацко з жонкай ды з (беларускім фатаграфам) Міхасём Мілеўскім і Янкам Юхневічам з жонкай, заўсёды мела гонар быць на самым перадзе міжнароднай калёны з сваім Бел-Чырвона-Белым сьцягам ды з надпісам «Беларусь»... Алесь пачаў браць удзел у розных міжнародных мітынгах, выступаў з інфармацыйнымі прамовамі пра Беларусь. Ён таксама выступаў з антыкамуністычнымі прамовамі ад імя ўсіх паняволеных народаў перад былай савецкай амбасадой у Канбэры...

Адначасова пачалася акцыя па заахвочваньню беларусаў варочацца да Беларускага асяроддзя і далучацца да працы Беларускага Аб'яднання. У скорым часе быў арганізаваны ў г. Сіднэі Беларускі Мясны Хор пад кіраўніцтвам Сп. А. Анічкава, танцавальны гурток і гурток мастацкай самадзейнасьці, які з вялікімі посьпехамі ставіў п'ескі: «Паўлінка», «Пінская шляхта», «На Папасе» і іншыя. Пачаліся арганізоўвацца рэгулярныя Беларускія танцы (вечарыні) і пачаў выходзіць часопіс «Новае жыццё».

Пастанова новага кіраўніцтва адкінуць і не звярочваць увагі на ўнутраныя спрэчкі і прысьвяціць увагу на пашыраную дзейнасьць па ўсьведамленьні чужынцаў пра Беларусь, пачала даваць добрыя вынікі і Беларускае грамадства пачало далучацца й дапамагаць у працы Беларускага Аб'яднання Аўстраліі...

Пашыраная дзейнасьць па навазваньню дачыненняў з эмігранцкімі арганізацыямі другіх народаў, і таксама з аўстралійскімі урадавымі ды грамадзка-палітычнымі ўстановамі,

і палітычнымі мітынгамі... Сп. Алехнік быў часта ў Канбэры гасьцём у адной ці другой з прыхільных амбасад і праводзіў з дыпламатычнымі прадстаўнікамі доўгія гутаркі па розных справах—пераважна па справе дапамогі Беларускаму народу ў змаганьні за сваю Дзяржаўную Незалежнасьць...

Як доказ посьпеху працы новага кіраўніцтва Беларускага Аб'яднання, можа служыць нават і той факт, што ўжо адзін год пасля прыезду Сп. Алесь Алехнік і Сіднэі, ён быў выбраны горадам Сіднэі адным з 4-х дэлегатаў на тыднёвую Аўстралійскую грамадзянскую канвэнцыю па справах эміграцыі, падчас якой беларускі дэлегат выступаў з прамовамі/сугэстыямі і таксама навазваў новыя сувязі з дэлегатамі ад розных арганізацый з другіх гарадоў і штатаў краіны. У 1954-м годзе ў Сіднэі была арганізавана вельмі важная і ўплывовая міжнацыянальная эмігранцкая арганізацыя «Злучаная Рада Эмігрантаў з паняволеных камуністамі краінаў», статут якой ад імя беларусаў

Прадстаўнікі Беларусі на дыпламатычным балю ў 1961 годзе.

падпісаў Сп. Алесь Алехнік. Кіраўнікамі яе доўгі час былі былы мадзярскі перадавае амбасадар у Англіі—дэ Барча і былы перадавае польскі амбасадар у Кітаі—граф Понінскі. Алесь Алехнік, ад імя Беларускага Аб'яднання Аўстраліі, таксама далучыўся да дзейнасьці Асацыяцыі па Справах Аб'яднаных Нацыяў, у якую ўваходзілі прадстаўнікі дыпламатычных мисій розных краін і якая, паміж іншым, ладзіла штогод «Міжнародны Дыпламатычны Бал» з удзелам большыні незалежных краін сьвету і на якім Беларуская пара ў народнай вопратцы рэпрэзэнтавала Беларусь перад дыпламатычным корпусам. Падчас яго Беларускі нацыянальны Бел-Чырвона-Белы сьцяг прыгожа красаваўся побач сьцягоў вольных краін сьвету... Характэрна тут значыць, што Беларусь была адзінай нацыяй з усіх паняволеных Масквой народаў, якая была прынятая ў Асацыяцыю Па Справах Аб'яднаных Нацыяў і гэта можа так служыць доказам патрэбы і важнасьці палітычна-дыпламатычнай дзейнасьці кожнага, асабліва панявольнага, народу... Вялікай дапамогай у рэпрэзэнтацыі Беларусі сярод аўстралійцаў і іншанацыянальных эмігрантаў былі беларускія дзяўчаты-рэпрэзэнтанткі. І першай з іх, якая зрабіла вялікі ўклад на ўсьведамленьне чужынцаў пра Беларусь і актыўна дапамагала Сп. А. Алехніку ў працы, была Соня Марчэнка (цяперашняя Сп-ня Стэнлі). Яе мейсца пасля зайнялі Соня Шлёх і Ванда Томашэўская, каторыя таксама з належнай гордасьцю прадаўжалі прадстаўляць свой Беларускі народ...

Беларускі Мясны Хор, хаця невялікі колькасна, таксама здабываў сабе належную і высокую пашану. Ён рэгулярна выступаў на ўсіх урачыстых абыходжаньнях Беларускіх Нацыянальных Святаў, але і таксама выступаў зь вялікім посьпехам на міжнародных канцэртах у г. Сіднэі і на прагу на кружэлі шмат народных і рэлігійных песняў.

Супольна з другімі народамі, уваходзячымі ў Злучаную Раду Эмігрантаў, Беларускае

Аб'яднаньне Аўстраліі афіцыйна брала ўдзел у прывітаньні Яе Вялікасьці Каралевы Элізабэты II падчас Ёйнай візіты ў Аўстралію ў 1954-м годзе. Тады быў для Яе ўручаны адмыслова падгатаваны і прыгожа апрацаваны «Альбом з Прывітаньнямі» ад кожнай нацыі, уваходзячай у Злучаную Раду Эмігрантаў, і на вокладцы якога былі адбійты Нацыянальны Гэрбы гэтых народаў, уключаючы Беларускі Гэрб «Пагоня»... Прывітаньне ад Беларускага грамадства было напісанае на ангельскай і беларускай мовах Сп. Алесь Алехнік і падпісанае Сп. Міхасём Зуем і Алесь Алехнік.

Тут ёсьць дарэчы зазначыць, што, на вялікі жаль, нават некаторыя на выгляд інтэлігентныя і нацыянальна-сьведамля-беларусы, не ўважалі патрэбу ў дэкларацыі сябе беларусамі, ані патрэбным праводзіць ўсьведамляючую дзейнасьць сярод чужынцаў, гаворачы: «А навошта, каб яны зналі, што мы беларусы!».

Ці з чытачоў нехта чуў нешта болей шкоднае і абсурднае??? Маці-Беларусь пакутавала пад жудасным варожым панаваньнем і пераносіла пашану, ды сыстэматычна і плянава праводжаную, палітыку гэнэцыду, а некаторыя зь Яе дзетак у вольным сьвеце нават сароміліся да ўважалі непатрэбным прызнавацца, што яны беларусы!!!

Гэты балючы факт, што вялікая частка беларускай эміграцыі ў Аўстраліі не хацела, каб чужынцы зналі, што яны беларусы, быў таксама афіцыйна падтверджаны ў 1975-м годзе (25-ці гадоў пасля прыезду ў Аўстралію беларусаў), калі Фэдэральны Урад Аўстраліі зрабіў афіцыйную перапіску ўсіх ведамых і актыўных эмігранцкіх арганізацыяў і выдаў асобныя кніжкі з назовамі і адрасамі гэтых арганізацыяў і згодна якіх, на тэрыторыі ўсёй вялікай Аўстраліі, была знаяна толькі адна арганізацыя беларускіх эмігрантаў—Беларускае Аб'яднаньне Аўстраліі...

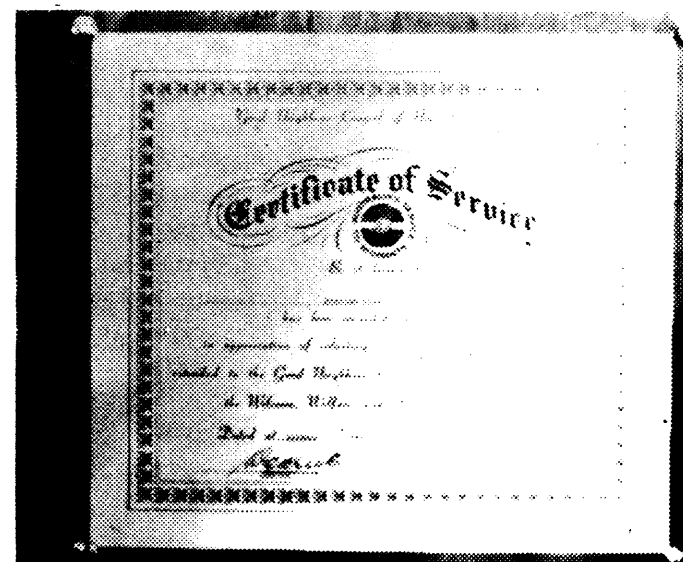
Міжнародная Дыпламатычная Дзейнасьць Беларускай Эміграцыі Аўстраліі

У 1959-м годзе кіраўніцтва Беларускага Аб'яднання Аўстраліі паставіла выйсьці на міжнародную ніву ды пачаць дзейнасьць з мэтай як-мага большага ўсьведамленьня сьвету пра Беларусь. Было даручана Сп. Алесь Алехніку навазачь кантакты з важнымі міжнароднымі палітычнымі арганізацыямі і здабываць ад іх прызнаньня і права на ўдзел беларускага дэлегата ў важнейшых міжнародных канфэрэнцыях... Сувязь была наладжаная і згода на ўдзел беларускага дэлегата была атрыманая. У 1965-м годзе Алесь Алехнік упершыню выляцеў на міжнародную антыкамуністычную канфэрэнцыю ў Манылю, як прадстаўнік ад Беларускага Аб'яднання Аўстраліі. Як і прадбачалася, яго спаткала поўная і трагічная адсутнасьць сапраўднай веды пра Беларусь і падчас імпрэзы Старшыня адной Азіяцкай дэлегацыі (фактычна Міністр Замежных Спраў) нават запытаўся А. Алехнік—«Чаму ты беларус???» Праца беларускага дэлегата, каторы прысутнічаў на канфэрэнцыі толькі ў ролі абсэрватара, аднак давала добрыя вынікі і ўжо пад канец гэтай-жа самай канфэрэнцыі ў Манылю. Яго выбралі галоўным прамоўцам ад імя ўсіх дэлегатаў падчас афіцыйнага Банкету-Прыёму, ладжанага факультэтам Нацыянальнага Унівэрсытэту Філіпінаў.

Поўнасьцю і належна ацэньваючы важнасьць і патрэбу дыпламатычнай дзейнасьці на міжнароднай ніве і атрымаўшы справядзачу аб сытуацыі на дыпламатычнай ніве, што тычыцца веды (ці адсутнасьці яе) пра Беларусь, Беларускія патрыятычныя арганізацыі на эміграцыі назначылі Сп. Алесь Алехнік у 1966-м годзе сваім галоўным і першым прадстаўніком, і ён браў удзел у шматлікіх Міжнародных Кангрэсах у розных краінах сьвету. На іх ён з вышынні міжнароднай трыбуны пасляхова разбіваў густазасяную варожую прапаганду, што Беларусі «нет, не было і быць не можа» і ўсцяж здабываў Беларускаму народу прызнаньне і дапамогу з боку другіх народаў сьвету. Аднак тая адсутнасьць веды пра Беларусь, якая панавала на сьвеце, вельмі часта давала сябе адчуваць у рознай і неспадзяванай форме. І адзін з такіх выпадкаў здарыўся на Канфэрэнцыі ў Сэўле ў 1966-м годзе, калі сядзячы побач Сп. Алесь Алехнік, карэйскі гэнэрал Кім неспадзявана сказаў: «Мяне вучылі ў японскай школе, што Беларусь ёсьць часткай Расей». На гэтае Алесь Алехнік з належнай ветлівасьцю адказаў: «А мяне ў школе вучылі, што Карэя ёсьць правінцыяй Японіі...» Гэнэрал Кім доўга падумаў, паглядаў на Алехніка сваімі азіяцкімі непрыгляднымі вачыма і сказаў наступныя вельмі разумныя словы: «Як відаць, адзін

імперыяліст-акупант дапамагае другому імперыялісту-акупанту распаўсюджаць хлусню пра захоплены імі краіны». Ад таго часу ён стаўся вялікім прыхільнікам Алесь Алехнік і Беларускай вызвольнай справы...

У 1968-м годзе Сп. Алесь Алехнік браў удзел у 2-м Кангрэсе Міжнароднай лігі ВАКЛ у Сайгоне (В'етнам), падчас якога меў нагоду і вялікую прыемнасьць спаткацца з Прэзыдэнтам В'етнаму, Яго Эксцэлянцыя Нгуен Ван Цыю і мець пашыраную дыскусію з Міністрам Замежных Спраў В'етнаму Др. Тран Ван До... Трэба тут дадаць, што дзякуючы няўтомнай працы беларускага дэлегата, Др. Тран Ван

Пасьведка ад дзяржаўнай эмігранцкай арганізацыі Беларускага Аб'яднання Аўстраліі за доўгагадовае супрацоўніцтва.

До быў вялікім прыхільнікам ідэі Незалежнасьці Беларусі!

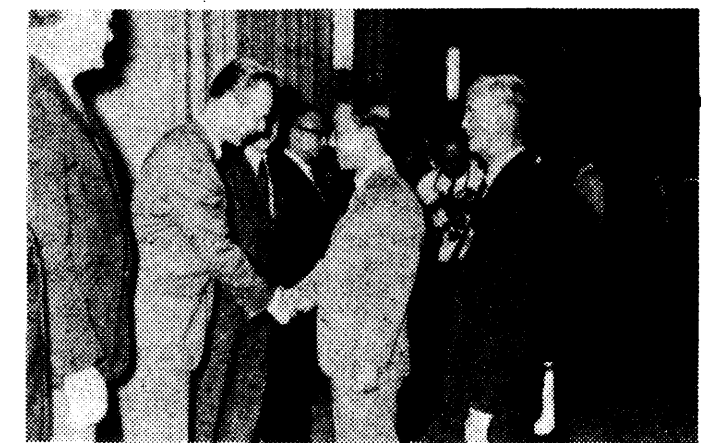
Магчыма найлепшым доказам таго посьпеху, якім цешылася беларуская дыпламатычная дзейнасьць на міжнароднай ніве, можа служыць і той факт, што ўжо на 5-м Кангрэсе ВАКЛ на Філіпінах у ліпені 1971-га году Беларускаму дэлегату ўдалося здабываць (нягледзячы на пастаянныя спробы замаскаваных ворагаў не дапусьціць да гэтага—уключаючы кражу, знішчэньне копіі Беларускай Рэзалюцыі) аднагалосную апрабату адмыслова падгатаванай Сп. А. Алехнікам «Рэзалюцыі Па Незалежнасьці Беларусі», якая была канчаткова затверджаная пад № 32, і ў якой гаворыцца, што прысутныя на Кангрэсе краіны, з удзелам больш як 300 дэлегатаў з розных краін і кантынэнтаў сьвету, затверджваюць Права Беларускага Народу на Незалежнасьць, моцна асуджаюць Расейскія рэжымы за вынішчэньне Беларусі і прыракаюць дапамогу Беларускаму народу, цяпер і ў будучыні, у змаганьні за Незалежнасьць...

Заклучэньне

З пачаткам пашыранай дзейнасьці і посьпехаў Беларускіх Патрыятаў на Бацькаўшчыне Беларускае аб'яднаньне Аўстраліі таксама пашырыла сваю дзейнасьць з мэтай дапамагчы сваім суродзічам на Беларусі і ў красавіку 1987-га году было выдаанае «Асьведамленьне» на агньельскай беларускай мовах, якое было напісана ўдзячна прадстаўніку ТАСС у Аўстраліі, Сп. А. Валоніну 22-га красавіка 1987 г. У «Асьведамленьні» гаворыцца, што «Аўстралійцы, Беларуска паходжаньня моцна падтрымліваюць вызвольнае змаганьне Беларускага народу» і ў ім ёсьць зварот да лідараў СССР «прысьпяшыць тэмпы аднаўленьня Незалежнасьці Беларусі», былі высланыя таксама лісты да Ураду Беларусі з прозьбаю памінаць аб неабходнасьці для яго адкінуць усе ланцугі няволі і як-нахутча стаць на свае собскія нацыянальна-незалежныя ногі.

Дзейнасьць Беларускага Аб'яднання Аўстраліі на аўстралійскай палітычнай ніве была таксама пашыраная. Мы дамагаліся ад Ураду дапамогі Беларускаму народу праз афіцыйнае прызнаньне Незалежнасьці Беларусі, што Аўстралія і зрабіла 26-га сьнежня 1991 г. Падчас нападу камуністычнай банды замаскаванай пад шыльдай пракраўзай у БССР, на беларускую вызвольную справу ў асобе Сп. В. Сядова, Беларускае Аб'яднаньне Аўстраліі выслала афіцыйныя Прагэст-Факсы Гэнэральному Сакратару ААН і ў «Амнэстыі Інтэрнацыянальнай» з просьбай прыкласці ўсе сілы з мэтай звальнення Сп. В. Сядова з бязпадстаўнага арышту. З атрыманых адказаў ад Сакратара ААН і «Амнэстыі Інтэрнацыянальнай» ёсьць жым, што супольныя высілкі Беларускага Аб'яднання Аўстраліі і ўсіх друіх Беларускіх арганізацыяў у вольным сьвеце былі вялікай дапамогай Беларускаму актыву на Бацькаўшчыне ў асяненьні вольнасьці Сп. В. Сядова з турмы. БАА таксама арганізавала зборку фінансавай дапамогі сямейцы В. Сядова—якая была перададзая на рукі Беларускага Народнага Фронту...

А. З. П.

Беларускі дэлегат вітаецца з Прэзыдэнтам В'етнаму на 2-м Кангрэсе Міжнароднай лігі—ВАКЛ у Сайгоне (1968 год)

таксама пачала даваць выдатныя вынікі і на ўрачыстых святаваньнях Угодкаў Абвешчання Незалежнасьці Беларусі Актам 25-га сакавіка і другіх нацыянальных святаў, пачалі прысутнічаць афіцыйныя прадстаўнікі ад другіх народаў, якія часта выступалі з прамовамі і выказвалі беларускаму народу сваю дапамогу ў змаганьні за незалежнасьць... Асабліва адзначаліся ў гэтым аўстралійскі сэнатар Сп. Андэрсон, кіраўнік Мадзярскай грамады г. Сіднэя—Др. Л. Мэгай, прадстаўнік ад Лібэральнай партыі Сп-ня Фэрлі, прадстаўнік Рабочай партыі Сп. Сінкляр і таксама кіраўнік Румынскай арганізацыі Др. Унтару ды кіраўнік Харвацкай грамады Сп. Ф. Львоковіч...

У скорым часе Сп. Алесь Алехнік навазаву сувязь з дыпламатычнымі прадстаўнікамі ў Аўстраліі, асабліва з канзулятамі ды амбасадамі Рэспублікі Карэі, Рэспублікі В'етнам і Рэспублікі Кітаю. Хутка дыпламатычныя госьці таксама пачалі ўшаноўваць сваёй прысутнасьцю Беларускія нацыянальныя свята

Нам пішуть з заможжя

ЗВАРОТ

IV КАНГРЭСУ КПН ДА ГРАМАДЗЯНСТВАУ І ПАЛІТЫЧНЫХ СІЛАУ ДЗЯРЖАУ МІЖМОРА

IV Кангрэс Канфедэрацыі Незалежнай Польшы, найстарэйшай дэмакратычнай групы ў нашай краіне, з пашанай і сяброўствам звяртаецца да грамадзянства, парламентаў, урадаў, а таксама да палітычных і грамадскіх групавых сіл дзяржаў нашай часткі Еўропы, якія знаходзяцца на захад ад этнічнай Расеі і на ўсход ад Заходня-еўрапейскай Супольнасці, гэта значыць у паласе, якую мы ў скарачэнні называем Міжморам.

Нашыя краіны і нашыя народы балюча кранула гісторыя. Апошнія некалькі сот, а асабліва некалькі дзесяткаў гадоў былі назначаны генацыдам, палонам і бядой. Мы заплалі страшэнную цану, якой адным з праяваў з'яўляецца вялікая дыспропорцыя ўзроўню жыцця паміж нашымі краінамі і багатымі дзяржавамі Захаду. Нашыя грамадзянствы пазбаўлены права да самастанавлення, зняволены бязлітаснай ідэалогіяй, не магі вырашаць сваіх праблем, ні поўнацэнна ўдзельнічаць у цывілізаваным развіцці Еўропы. Цяпер надышла асноўная змена. Народы Міжмора атрымалі назад магчымасць вырашэння праблем, абудоваўца незалежна і дэмакратычна дзяржавы. Адчыніўся шанец радыкальнага паліпшэння нашага лёсу.

Сітуацыя з'яўляецца аднак вельмі цяжкай. Камунізм і маскоўскі імперыялізм спустошылі нашу частку Еўропы. Ва ўсіх дзяржавах Міжмора знішчаная эканоміка, разбураная сістэма праўлення, а грамадзянства штурхана ўпадзіння ў роспач. Відаць вялікае супраціўленне асяроддзю, звязаных са старой уладай, украдаецца хаос. Дапамога Захаду ёсць малой, нека спазненай і часта накіраванай не ў тым, што трэба, напрамку. Да гэтага даходзяць новыя пагрозы, узнікаюць новыя праблемы. Які востры могуць прымаць характар, паказваюць падзеі ў Югаславіі і над Днястром. Міжмора зрабілася паласой вялікіх нацыянальных і грамадскіх напружанняў, штурхана ў крохавы крызіс у эканоміцы і дэстабілізацыі.

Гэтыя ўсе трагічныя з'явы трэба пераадолець. З'яўляецца гэта асобным заданнем кожнага народу, які сам будзе вырашаць, якой дарогай ісці. З поўнай пашанай адносячыся да гэтай сваёсасаблівасці, мы павінны сабе ўзяць дапамагач. Злучыла нас не толькі геаграфія і гісторыя. Пасля развалу камуністычнай сістэмы і атрымання незалежнасці, мы стамі перадаць такімі самымі, або вельмі падобнымі праблемамі. Садзейнічанне ў іх рашэнні прынясе карысць

усім. Узнікаюць новыя пагрозы, часта ажываюць старыя. Ці можам адказаць выказаць меркаванне, што не адродзіцца маскоўскі гегеманізм? Ці не паддзём у эканамічную залежнасць ад больш багатых?

Дакладнае садзейнічанне ў гэтых праблемах дзяржаў і грамадзянства Міжмора будзе карысным для нас усіх. Наша салідарнасць павінна абавязваць на глыбокім перакананні пра супольнасць нашых інтарэсаў.

У падобнай сітуацыі, як мы сёння, амаль што палову стагоддзя таму назад знаходзілася Заходняя Еўропа. Для яе паспяхова выхадом аказаліся эканамічнае супрацоўніцтва і палітычнае садзейнічанне. Ці гэтак вырашэнне не з'яўляецца для нас паказальнікам дарогі? Ці мы не павінны прыступіць да фарміравання падобным чынам прадуманай супольнасці Міжмора, якая будзе аб'ядноўваць асобныя і незалежныя дзяржавы, супольнасці, якая адначасова будзе ўмацоўваць самастойнасць паасобных народаў? Спалучаючы намаганні ўсіх нашых краін і не губляючы ўласнай сваёсасаблівасці, несумненна, хутчэй і пайней здабудзем месца, якое належыць нам сярод сучасных дзяржаў сённяшняга свету.

Супольнасць Міжмора не

павінна накіроўвацца супраць каго-небудзь. Калі выключым з яе Расею, то толькі таму, што яе велізарны патэнцыял—дэмаграфічны, эканамічны і тэрытарыяльны—неяк нармальна мусіў бы дамінаваць у нашай паласе; баямс таксама таго, што гэтая вялікая дзяржава можа захацець вярнуцца на старыя, небяспечныя дарогі. Інтэграцыя нашай часткі кантытента не накіроўваецца супраць Заходняй Еўропы, а наадварот—залежыць нам на штурх больш дакладным супрацоўніцтвам.

Інтэграцыя Міжмора, паскараючы цывілізацыйнае развіццё і павышаючы ўзровень заможнасці нашай паласы, з'яўляецца нічым іншым, як будовай другой апоры Еўропы, якая аб'ядноўваецца. Калі падымемся на ўзровень нашых заходніх суседзяў, узнікнуць умовы да аб'яднання ўсёй Еўропы.

Нехта можа сказаць, што лепш было б скараціць гэту дарогу і адрозні прыступіць да будовы адзінай Еўропы. На жаль, сёння з'яўляецца гэта немагчымым. У цяперашнім часе заходнія краіны з нежаданнем выказваюцца пра поўную інтэграцыю. Інтэграцыя бедных краін з заможнымі выклікае вялікія антаганізмы; і тады яна замест спалучэння, дзеліць. Сёння

можна б, што найбольш гаварыць пра інтэграцыю з Заходняй Еўропай толькі некаторых, найбольш багатых, зонаў нашай паласы. Поўнае прымяненне такой праграмы не выраўнала б аднак нарастаючых дыспропорцыяў у эканоміцы паміж добра квітнеючай эканомікай заходніх краін і знішчанай эканомікай дзяржаў посткамуністычнай сістэмы. У канчатковым эфекце магло б гэта давесці да новых падзелаў Еўропы. Узніклі б новыя, небяспечныя крыніцы напружанняў, а таксама моцныя антаганізмы паміж багатай Заходняй Супольнасцю і беднымі дзяржавамі Міжмора. Інтэрэс нашай паласы з'яўляецца несумненна нечым больш важным, чым сума інтарэсаў паасобных зонаў і дзяржаў, якія ўтвараюць супольнасць Міжмора. Тады адзіным рэалістычным вырашэннем з'яўляецца абыходжанне з нашай паласой як з асобнай цэласнасцю і дзейнасцю у яе карысць.

Настаў ужо час, каб задумацца над гэтым пытаннем. Усведамляючы сабе супольныя інтарэсы, якія нас аб'ядноўваюць, а таксама патрэбу салідарнасці дзяржаў і народаў Міжмора—прыступайма да супольных дзеянняў. Разам будзе нам лягчэй.

Защитим от необошевизма наше будущее!

(Окончание. Начало на 2-й стр.).

народ от обнищания, чтобы уничтожить коррупцию и преступность, предотвратить развал экономики. А им—большие пенсии.

А вот А. Н. Рудаковская, член Гомельской ассоциации «раскулаченная» вместе с четырьмя братьями-тружениками, сосланная в Коми республику, а потом водворенная без вины в зону, имеющая 94-летний возраст, получала социальную подачку в размере 35 рублей. Полтора года понадобилось нашей ассоциации, чтобы ей назначили все же минимальную пенсию, а не социальную помощь. Сколько нервов и крови это стоило?

А ведь и до сих пор не решил Верховный Совет вопрос о возврате Рудаковской нагло отнятого у ее семьи имущества, продуктов, скота, построек, компенсации за смерть ее братьев в зонах ГУЛАГа. Она не человек! А вот Дементей Николай Иванович!...

Так и живем. Кого же, какой народ защищают сегодня «народные избранники» в Верховном Совете из «Содружества Беларусь» типа Малофеевых-Камаров-Тихинь и прочих им подобных «защитников» народа... то бишь дементеев-рыжиков—слуг народных, «ума, чести и совести»? А ведь она, эта «совесть», перелицевалась из КПБ в ПКБ.

Не та ли это одежда, которую нам примеряли более семидесяти лет, только наизнанку? Фашизм осужден—в Нюрн-

берге. Большеизм, как гидра, как Змей-Горыныч, отращивает новые головы на месте отрубленных. Но, будем надеяться, что это—не надолго.

Жизнь каждого—это обвинение большеизму и его продолжателям сегодня, это суровый приговор беззаконию и вандализму. В отличие от фашистов, большевики-ленинцы уничтожали своих людей, свои народы. Разумеется, не имею виду честных людей, бывших членов КПСС.

Целые народы репрессировались, изгонялись из своих, веками им принадлежавших, территорий, загонялись в концлагеря, в каторжные зоны, где гибли, как мухи, от непосильного труда и голода. Под каждой шпалой, под каждой кочкой в тундре, по всем трассам «коммунистических строек»—кости ни в чем неповинных людей.

Трупы людей плыли по северным рекам в Ледовитый океан, их сбрасывали в Охотское и Белое моря, записывая в формулярах причиной смерти грипп, насморк и прочую несуслазницу...

Это было. Это не выдумки досужих газетчиков, это свидетельство еще живых, но чудом выживших людей. Они обвиняют большеизм, обличают советский тоталитаризм...

Вспомним Катынский лес и Харьков, а также Тверь и ее окрестности, где расстреляли тысячи польских офицеров. Вспомним Куропаты под Минском. А сейчас документально подтверждено и преступление

в Мозыре, где расстреляно 2892 человека. Основная масса из них—простые белорусские полешуки. Когда нашли их останки, увидели на них домостроение и лыковые, не успевшие сгнить лапти. Две тысячи, а возможно и более, расстреляли прямо в Мозырской церкви, под алтарем. Останки людей и до сих пор там. Часть этих останков, когда соорудили пристройку под архив, умудрились вывезти на свалку, а часть—в качестве чернозема в городской сквер. Есть живой свидетель—тракторист, который вывозил «удобрение» и «мусор» из бывших людей. Решением облисполкома поручено исполкому Мозыря установить памятный знак и объявить церковь местом скорби по невинно убиенным. Мы настаиваем также на установке там мемориальных досок с поименным перечнем всех там казненных... Место скорби и памяти.

Это только упоминание о некоторых преступлениях большеизма, который возрождают снова новые вожди-ленинцы.

Минюст соизволил зарегистрировать наследников компартии, строящих всю свою деятельность на классовой основе. Во всем цивилизованном мире подобные партии вне закона.

Пересев из партийных в совминовские кресла и кресла облисполкомов, где для бывших «вождей» изобретают новые должности, партийная номенклатура, держа в своих руках всю экономику республики, продолжает править бал

во всех сферах нашей жизни. Чего стоит тот факт, что г-н Малофеев сейчас занят в одной из экономических структур республики, думаю, и Камаров все доволен.—Ни одного «вождя» в безработных не значится.

Люди, которые не в состоянии разобратся в хитросплетении большевистской лжи и наглости, обвиняют в сегодняшнем хаосе демократические движения. Какой абсурд!

Люди, оглянитесь, внимательно всмотритесь в происходящее и присоедините свой голос к голосу оппозиции в Белорусском парламенте.

Сегодняшний состав парламента должен уйти в отставку. Должны быть новые выборы в профессиональный и малочисленный парламент.

Большеизм должен быть осужден так же, как был осужден фашизм в Нюрнберге.

В одной газетной публикации невозможно рассказать про все то, что выпало на долю людей нынешнего старшего поколения.

Большеизм проводил с первого дня октябрьского переворота человеконенавистническую политику, превратив народ в рабов или своих лакеев, готовых за место у «кормушки» уничтожить в прямом понимании этого слова себе подобных. Его обликает книга «Сопротивление в ГУЛАГе», имеющая подзаголовок «Воспоминания. Письма. Документы». И эти документы и свидетельства живых людей потрясают.

Былые узники ГУЛАГа и фашистских концлагерей! Во имя будущего, во имя жизни наших внуков и всех грядущих поколений, сплотим наши ряды, защитим от чумы необошевизма наше будущее, не позволим проводить над нами новые необошевистские эксперименты. Вспомним тысячи погибших, от которых оставались сироты расстрелянных безвинно, с седыми головами в молодые годы. Это не должно повториться. Никогда!

Наша реабилитация, подтверждающая нашу полную невиновность, должна быть подтверждена конкретными государственными законодательными актами. Но наследники большеизма, абсолютное большинство которых засело в Белорусском парламенте, пока с этим не спешат, отделяясь нищенскими подачками вместо полноценной компенсации наших мук и страданий, загубленных молодости и жизней, наших товарищей.

Защищать наши интересы не имеют права бывшие слуги большеизма.

Объединимся для защиты наших интересов и остатка жизни.

Гомельская ассоциация жертв политических репрессий всегда будет надежным союзником витеблян. Обращайтесь к нам по адресу: 246014, г. Гомель, ул. М. Горького, дом 24, кв. 2, тел. 54-38-92. Председателю ассоциации жертв репрессий Нечаеву Ивану Кондратьевичу.

И. НЕЧАЕВ.

Заштормило на Юрьевой горке

В середине июня по инициативе наиболее напористой группы членов профкома в трудовом коллективе Витебского телецентра (ОРТПЦ) прошла профсоюзная конференция.

В результате многочасовой бурной дискуссии в адрес администрации областного производственного управления связи (ОПУС) были выдвинуты требования о социальной защите работников.

На конференции была создана примирительная комиссия для рассмотрения возникшего коллективного спора. Переизбран профсоюзный комитет.

Не успели отгреметь батальи на конференции, как администрация ОРТПЦ решила на корню пресечь свободомыслие. 23 июня был издан приказ № 184, в котором наиболее активные сторонники требований А. Аспенков и В. Бабков предупреждены о недопустимости забастовки в органах связи.

Согласно этому же циркуляру вводится своеобразная информационная блокада. Например, определяется порядок хранения и использования множительной техники (очевидно, до конференции порядка в этом вопросе не было), назначаются ответственные лица за пользование служебными телефонами, на которых возлагается материальная ответственность в случае использования аппаратов в других целях, снимается параллельный телефон у техника по учету ЭВП.

Только помогут ли эти все меры решить набравшие проблемы в трудовом коллективе?

Что показал дальнейший ход событий?

Созданная на конференции примирительная комиссия рассмотрела требования трудового коллектива ОРТПЦ и не пришла к соглашению. Настал черед трудового арбитража.

Как стало известно редакции, трудовой арбитраж в принятом решении подчеркнул справедливость требований коллектива ОРТПЦ с точки зрения рыночной экономики. Однако указал, что они не могут в настоящее время быть удовлетворены, поскольку вступают в противоречие с действующим законодательством.

Жизнь оказалась впереди устаревших приказов и инструкций, которые мешают движению к рынку и должны быть отменены.

Б. БОРИСОВ.

ПОСТРАШНЕЕ БЫЛИ ЛИХОЛЕТЬЯ, или О психологии «совков»

Уважаемая редакция! Хочу излить душу. Действительно, цены растут и материальная жизнь людей идет под откос, особенно у низкооплачиваемых пенсионеров. И все же верю, что выживем. Народ в Беларуси видел и не такое. Пострашнее были лихолетья!

Пугает меня, что появились люди, особенно среди ветеранов, которые стали вспоминать, как им хорошо жилось при Сталине и при Брежнев, и как плохо стало сейчас.

Дорогие мои земляки, уже повидавшие жизнь! Оглянитесь и кое-что вспомните. Колбаса и мясо, конечно, дело важное. Но будет же когда-нибудь продуктов и товаров вдоволь, это в наших руках! Давайте для этого изберем в Верховный Совет и правительство истинно заинтересованных в улучшении жизни народа людей. Есть же такие, не оскудела еще Беларусь на разумных хлопцев.

Слушая вздохи и ахи по сталинщине и брежневщине, я вспомнил кое-что из своего прошлого. Вспомните и вы. Мне было 12 лет, когда мы, пацаны, повсеместно сдавали в утильсырье кости, кажется по 6 копеек за килограмм. Что мы тогда понимали? Ходили за Витебск в Княжицы, в Зайцево, под Лепцы. Бродили по болотам и лесочкам и собирали эти кости... в траншеях и окопах, по полям. Все места обобрали вокруг города, сдавали эти кости (череп брата заготовители отказывались) и покупали мороженое, пончики и т. д. И родители видели и поощряли. Как же, копейку детки несли в дом! И знали, конечно, как и мы, дети, что кости эти человеческие, кости защитников Родины, возможно и кости вражеских солдат. Сколько мы этих костей сдали? Невозможно посчитать.

Знали об этой чудовищной самодельной акции те, кто правил народом в столице и на местах. И никто не возразил. И что в этом удивительного? Психология страха. Несколько дней назад я прочел в «Труде» большой материал, в котором приводится плановая разнарядка уничтожения властями людей по областям. Такова была страшная действительность, прикрытая внешним благополучием в продуктовых и промтоварных магазинах.

Вспомним те времена. Мы, дети, сдавали косточки неизвестных солдат Красной Армии в утильсырье, а с какими почестями хоронили высокопоставленных ленинцев у Кремлевской Стены! И хоронили постоянно.

И наши мозги забыты были до того раболепием, что редко кто удивлялся этому пиру во время чумы.

За что? За какие заслуги (а были же многие из тех, кого хоронили с почетом, преступниками) везли на артиллерийских лафетах останки выживших из ума государственных старцев!

Слова «никто не забыт, ничто не забыто» были демагогией.

Для похорон «великих» на Красной площади приводились в действие все средства большевистской пропаганды, интервьюение. А поиски истинных защитников страны, чьи кости еще засыпаны землей в траншеях и окопах, которые еще не были сданы в утильсырье, поручили... «красным следопытам». Павших на поле боя в СССР разыскивали дети и подростки, а не государство. Правительству об этом некогда было побеспокоиться. Верхушка КПСС думала о себе, в т. ч. и как лучше и пышнее похоронить себя на Красной площади!

Все, кто печалится и стонут по изобилию колбасы в магазинах! Вы правы, что жить тяжело, но не забывайте, кто нами правил, кто обманул поколения! Кто заставил нас, малолеток, сдавать кости погибших в утильсырье. Мы сдавали этот страшный товар, вовсе не подозревая о своем кощунстве, об отсутствии в наших сердцах гуманного отношения к человеку.

Правду говорят, что породу «совков» культивировали, воспитывали гармонично развитых людей только на словах, а по сути — лицемеров и беспамятных.

Чему же нынче удивляться? Теперь понятно, почему так называемая великая дружба народов СССР обернулась событиями в Карабахе, в Южной Осетии и в Приднестровье? А чем же она еще для нас обернется?

К. МАЛЯРОВ.
гор. Витебск.

Задзьвіньне—у спіс помнікаў ЮНЕСКА

Верхоўны Савет Рэспублікі Беларусі, Камісія па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны

сп. Алегу ТРУСАВУ, Нілу ГІЛЕВІЧУ

Нягледзячы на вялікія разбурэнні помнікаў за часы існавання бальшавіцкага рэжыму ў Віцебску, горад яшчэ мае добрыя перспектывы аднаўлення цэлых гістарычных кварталаў.

Асабліваю каштоўнасць мае добра захаваны раён забудовы

канца XIX—пачатку XX ст. Задзьвіньня (вул. Рэвалюцыйная, Пакроўская і навакольна). У сувязі з тым, што па вуліцы Пакроўскай знаходзіцца дом Марка Шагала (№ 11), аднаўленне дадзенага прадмесьця набывае сусветнае значэнне. У сьвечэ зацікаўленьня творчасцю згаданага мастака на Беларусі кладзецца вельмі адказная задача: захаваць аўтэнтычны гарадскі асяродак гэтага прадмесьця.

На вялікі жаль да сённяшняга канцэптуальна выверанага рашэння па аднаўленьні Задзьвіньня. Больш таго, распачаты будаўнічыя работы ў дамах па вуліцы Рэвалюцыйнай начыста зьмятаюць адметныя рысы ўнутраных двораў, інтэр'еры будынкаў, зьмяняюць старажытную планіроўку вуліцы.

У сувязі з вышэйвыкладзеным просім парупіцца пранаступнае:

КАКАЯ ПЕРЕПРАВА— ТАКИЕ И КОНИ

(Окончание.
Нач. на 3-й стр.)

И кто-то поверит в очередной бред, что БНФ внедрил свою агентуру в партийные комитеты чтобы затем всех их призвать под знамена парламента.

Из всего сказанного напрашивается вывод, что пора заменять Верховный Совет. Однако наши оппоненты допускают одну лукавую огорку. Да, говорят они, депутаты не выполняют своих предвыборных обещаний, но менять их не стоит. Надо дать им возможность поработать. И в конце добавляют фразу, ставшую притчей во языках: коней на переправе не меняют.

И невдомек демагогам, что кони еле-еле доползли до переправы. И рывок через реку сделать не в состоянии. Как здесь не вспомнить известное изречение: рожденный ползать летать не может.

Так, какой же выход? Его предлагают демократы. Цивилизованный. Без вил и лопат. Без исторического выставления «Авроры»: пойти всем нам на референдум, проголосовать за роспуск номенклатурного Верховного Совета. А затем в спокойной обстановке определимся—какой политической силе, каким кандидатам отдадим свои голоса на выборах в новый народный парламент. А пока тут и там появляются демагоги-фокусники и пытаются выдать черное за белое.

Обманывали народ номенклатурщики множество раз. И все на одной и той основе: сочувствовали обиженным и обездоленным, «спасали» интересы рабочих и крестьян.

Доспасались! Номенклатурный Верховный Совет, правительство Республики по-прежнему далеки от коренных экономических реформ, не могут ничего противопоставить гиперинфляции и действительному обнищанию народа. А демагоги подпевают, уж очень им выгодно оставить своих людей у номенклатурной власти!

Борис ХАМАЙДА.

Наша история

Сколько лет мы «добровольно» ходили в колпанах (гор. Витебск, 1969 год).

Рытарычнае пытанне

Як жа гэта—музей майстру, а не герою?

Правядзенне грандыёзных музычных святаў у нашым горадзе заўсёды выклікае ў мяне сумны ўспамін пра няздзейсную спробу стварыць музей вядомага майстра Максімава Фёдора Лазаравіча.

Напярэдадні першага фестывалю польскай песні ён атрымаў першую прапанову ад уладаў пераехаць са свайго цеснага пакойчыка, у тры ярусы застаўленага творамі, так што няма куды ступіць не толькі наведвальнікам, а і самаму гаспадару, у гарадскі асабняк. Праўда, да ажыццяўлення гэтай ідэі справа не дайшла, хоць афіцыйныя госці па-ранейшаму прыходзілі да майстра і, шчыра здзіўляючыся яго таленавітасці і апантанасці, абяцалі ўсё ж такі нешта зрабіць.

У еўрапейскіх старажытных гарадах натуральна захаваліся цэлыя вуліцы майстроў, першыя паверхі якіх функцыянуюць як мастацкія атэлье, а іх гаспадары месцяцца на другім паверсе. Выглядае ўсё гэта вельмі прыстойна і прыносіць гораду немалыя грошы ад натоўпу турыстаў. Жывуць на гэтых вуліцах сем'і патомных майстроў, якія пакідаюць сваім нашчадкам у спадчыну не толькі дом і маёмасць, а і рамяство, традыцыю, мастацкія каштоўнасці, якія маюць агульнанацыянальны сэнс. Такім чынам зберагаецца і множыцца культурная спадчына натуральна, без «казённай» бяздушнай апекі. Творы мастацтва не знікаюць у сховішчах гаспадарча-бездапаможных (хозяйственно-беспомощных) музеяў, а жывуць у людскім асяроддзі і інспіруюць развіццё творчасці ў грамадстве.

У нас, на жаль, гэтая мадэль музея была

проста немагчымая, бо сутнасць яе: уласная маёмасць аўтара на свае творы. У нас, калі мастак і зробіць нешта геніяльнае, ён абавязкова павінен падараваць гэта дзяржаве. А што зробіць дзяржава з яго твораў, ужо не яго справа. І таму на сённяшні дзень вырашаецца пытанне па стварэнню музея Ф. Л. Максімава. Няздольныя нашы ўлады асэнсавалі, што майстар мае права ставіць умовы перадачы сваіх твораў у агульнае карыстанне. Для носьбіта былога, але яшчэ вельмі трывалага комплексу калектывісцкай свядомасці не зразумела, як можна ствараць музей Майстру, а не Герою Савецкага Саюза і Сацыялістычнай Працы, прычым пры яго жыцці. І чаму майстар замест удзячнасці не жадае адпісаць усё цалкам незнаёмым людзям, а імкнецца перадаць свае творы сваім унукам, каб яны зберагалі іх. І чаму менавіта гэты ўнук, а не паважаны дырэктар музея будзе жыць і працаваць у гэтым самым музеі.

Меней за ўсё хацелася б, каб гэтыя нататкі ўспрымаліся як рытарычнае пытанне, якое не патрабуе адказу галоў, таму на фоне перабудовачнай дэмагогіі ідэя стварэння музея Ф. Л. Максімава выглядала сведчаннем дэмакратычных зрухаў. Зараз прыйшоў час здзейсніць абяцанае, і не ў палітычных мэтах, а дзеля вяртання ў рэальны свет правых і эканамічных суадносін у грамадстве.

М. ГЕРАСІМАВА.

На здымку: Ф. Л. Максімаў у сваім пакоі.

Фота Ю. Раброва.

Что волнует общественность

Дело будет направлено в суд?

Более пяти месяцев прошло со дня гибели от спецназовских дубинок студента II курса Витебского медицинского института Александра Баранова.

Трагический случай взволновал общественность города. Дело приняло общественно-политическую окраску. Не случайно оно взято на контроль Генеральным Прокурором Республики Беларусь. По его поручению на протяжении этих месяцев следствие ведет следствие по особо важным делам Александр Федорович Россолько.

Поскольку предполагаемые сроки расследования данного дела истекли, затянувшееся ожидание начало перерастать в напряжение у всех тех, кто заинтересован в торжестве справедливости.

Отсутствием какой-либо информации были обеспокоены сокурсники Саши Баранова. Поэтому вполне логичной выглядела их письменная просьба в адрес прокуратуры республики и области дать исчерпывающие разъяснения по данному делу.

В конце июня в актовом зале мединститута состоялась встреча преподавателей и студентов со следователем по особо важным делам А. Россолько.

Александр Федорович сразу предупредил аудиторию, что информация будет только общего плана. На вопросы, касающиеся конкретных деталей дела, он отвечать не будет, поскольку расследование еще не окончено.

Далее он сообщил, что помимо факта смерти Баранова А. А., по делу расследуются

и другие случаи применения сотрудниками спецназа резиновых дубинок, это дело уже разрослось до семи томов. Генеральный Прокурор продлил срок расследования до 30 августа сего года. Следовательно предполагается закончить свою работу к началу сентября.

Затем были заданы многочисленные вопросы.

В ходе беседы следователь неоднократно говорил о пассивности жителей нашего города. Очевидно, есть люди, которым известны обстоятельства, связанные с убийством Баранова, и другие случаи незаконного применения дубинок. Все знают, что прокуратурой ведется по этому поводу следствие, но никто не спешит прийти и рассказать о том, что знает.

В номере нашей газеты от 7 мая 1992 года мы сообщили об известном нам случае нанесения Багрецом в декабре 1991 года в ресторане «Ветразь» удара дубинкой девушке в белой одежде.

Насколько известно редакции, эту девушку ищет следователь. Если она или кто-то из ее знакомых прочтут эту заметку, пусть обратятся в редакцию или сразу в прокуратуру.

Для всех, кому это может понадобиться, сообщаем, что рабочее место следователя Россолько в прокуратуре области по улице Жесткова, 14-А, кабинет 8, телефон 5-82-15.

Б. БОРИСОВ

г. Витебск.

Наступный номер газеты выйдет 12 жніўня 1992 г.

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Витебский городской клуб избирателей
«За демократические выборы».

Главный редактор
Леонид ЦВИКА

Художник Г. Кликушин.
Фотографии М. Михайлова.
Адрес редакции: 210601, г. Витебск,
ул. Гоголя, 17, тел. 37-35-06,
37-28-44.

Авторы опубликованных материалов несут ответственность за подбор и точность приведенных фактов, цитат, экономико-статистических данных, имен собственных, географических названий и прочих сведений, а также за то, что в материалах не содержится данных, не подлежащих открытой публикации. Редакция может опубликовать статьи в порядке обсуждения, не разделяя точку зрения автора.

Рукописи не возвращаются и не рецензируются.

Текущий счет редакции № 200700962 в Витебском коммерческом банке («Виткомбанк»). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набрана и отпечатана офсетным способом в Витебской укрупненной типографии им. Коминтерна: гор. Витебск, ул. Щербакова-Набережная, 6.

Полиграфисты: В. Корунас, Л. Волкова, З. Ново-лоцкая, А. Каспорович, Д. Малышев, Б. Платовский.

Номер подписан к печати 21.07.1992 г. в 17.15.
Зак. 30 41 Тираж 2500.

Цена 80 коп.

Чынная выстава

У выставачнай зале (Маскоўскі пр., 5) чынная выстава майстроў-мастакоў мужа і жонкі Арцёмавых. Цудоўныя працы па шклу, крышталю ўражаюць і здзіўляюць не толькі сваёй пекнасцю, а і фантазіяй стваральнікаў. Вось да прыкладу сціслае апісанне толькі аднаго іранічна-трагічнага кампазіцыі «Садружнасць»: адна на адной і побач—рознакаляровыя (і рознавялікія) марскія міны.

Канешне ж, тэматыкай нашых праблемаў Арцёмавы не абмяжоўваюцца. Яны зрабілі ўзнагароды «Славянскага кірмашу». І між іншым, сярод іх персанальныя прызы найлепшым, на думку Арцёмавых, выканаўцам-канкурсантам.

Юрась СЦЯПАНАЎ.

РАЗДУМЬЯ НА ПОГОСТЕ

Часто ли мы бываем на кладбищах, где похоронены наши близкие? Одни могилы обветшали, сровнялись с землёй, и только покосившийся камень или трухлявый обвалившийся крест напоминает о последнем пристанище человека. Другие, наоборот, украшены огромными глыбами-памятниками, с фотографиями и эпитафиями, оградами и скамейками для поминовения. Что лучше?

Негоже забывать людей, честно живших и честно умерших. Приди и поправь могилку, пусть ты и не знаешь ее хозяйку — все мы одного рода-племени — человеческого. Но и отходить от простоты матери-природы не нужно. К чему эти памятники, фамильные склепы и кремлевские стены? Так хочется спросить усопших: не давит ли на грудь вся эта громада? Душа должна оставаться на свободе, среди простора и белорусских березок.

Откуда в человеке жестокость? Почему мы, люди, убиваем друг друга, почему любим власть над другими? Почему даже мертвым порой не даем покоя, залезая в их могилы, надеясь поживиться золотыми коронками? Нет в людях страха, простого человеческого страха за содеянное. Мы считаем, что за смертью физической наступает пустота... А ведь это только Начало, Начало Пути. И Великая Мать-Природа только испытывает нас — на что мы достойны в будущем: кому великие дела, а кому — и вечное гниение.

Приди на родную материнскую могилку, приглядишься к простым обветшалым надгробьям... И задумайся: ты не вечен, в этом мире мы только гости. А где же начало и где конец пути? И где придется нести ответ за все содеянное на Земле?

В. БЕЛОУС.
г. п. Руба.